

1622

התקשרות

מצורף גם
לשבועון
כפר חב"ד

140896 / Freidin Levi

כ"ח אלול תשל"ה

עולם מכוסה במים: המצב האידיאלי שכולנו מצפים לו
שיעור בלקוטי שיחות

אם 'בונים את התיבה' על פי ההוראות, אין מה לחשוש
התוועדות עם הרבי

כך נתמודד נכון מול טרדות העולם
מכתב מבואר

כאשר יהודי 'יוצא' לעולם לאחר חודש החגים, ורואה הוא בחרדה שיטנו בעולם "מבול" ובלבול ו'חיות טרף', אומרים לו: אם רק תיכנס אל ה'תיבה' תוכל להיות כמו נוח ובניו שהיו מוגנים מן המבול, והיו 'בעלי הבית' גם על הנהגת חיות הטרף. **התוועדות עם הרבי**

לכל פרשה וסיפור בתורה יש משמעות חיונית וטהורה, גם אם בפשטות אנו קוראים מילים לא פשוטות. גם המבול הוא לא טרגדיה, אם מסתכלים עליו במבט עמוק ושונה מהרגיל. הסיבה לכך שהמבול לא יתרחש שנית לעולם מלמדת אותנו גם היא משהו חשוב לחיים. **שיעור בלקוטי שיחות**

ההתמודדות הנכונה עם ה"מים רבים" - מבול הטרדות שמפריע לנו לעסוק בעבודת ה' כראוי: עבודת ה' האמיתית היא זו הנעשית מתוך "עוני" ומאמץ! • **מכתב מבואר**

מהי טעותם של 'בעלי עסקים'? וכיצד דווקא ה"מים רבים" של טרדות העולם יכולים 'להרים' את ה'תיבה'? - המבול והתיבה האקטואליים בראי תורת החסידות • **אור וחיות**

"בשנות נשיאותו הראשונות נהג רבינו הזקן לומר ברבים כי "יש לחיות עם הזמן". על-ידי אחיו המהר"ל גילו זקני החסידים שכוונת הרבי היא: שיש 'לחיות' עם פרשת השבוע ופרשת היום של הסדרה השבועית. לא רק ללמוד את פרשת השבוע בכל יום, אלא 'לחיות' עמה".

פתגם זה, אותו שיבץ הרבי בלוח היום יום' בתאריך ב' מרחשוון (בו יוצא לאור, בהשגחה פרטית, גיליון זה), מקבל משמעות יתירה כאשר פוגשים את ביאורי החסידות לפרשתנו. סיפור ה'מבול' הופך להיות רלוונטי מאין כמותו, ו'תיבת נח' הופכת להיות מחסה נחוץ גם עבורנו.

את הגיליון פותחת 'התוועדות עם הרבי', בה קורא הרבי לא לחשוש מן העולם שסביב: כאשר יהודי 'בונה את התיבה' בהתאם להוראות ה', אפילו ל'בעלי החיים הטורפים' לא תיוותר ברירה אלא לייער קו עימו.

במדור 'שיעור בלקוטי שיחות' נקבל מבט מרומם בהחלט על סיפור המבול. מסתבר כי מה שבפשוטו של מקרא מהווה חורבן, משמש ברובד הפנימי בשורה גדולה, ושלב משמעותי בהכנת העולם לגאולה השלימה.

במדור 'אור וחיות' נלמד את המאמר היסודי מ'תורה אור', שרואה בטרדות החיים את ה"מים רבים" שמאיימים להטביע אותנו; וכהמשך ישיר לכך, במדור 'מכתב מבואר' נפגוש את ההדרכה הברורה של הרבי כיצד להתמודד עם טרדות אלו.

בברכת שבת שלום וגאולה שלמה תיכף ומיד.

למנוי דיגיטלי ל'התקשרות':
chabadisrael.co.il/alonichabad

וארט חסידות - 16 • לוח חב"ד - 18 • עת לדעת - 19 • שניים מקרא - 20 • זמנים ושיעורי השבוע - 32

צעירי אגודת חב"ד באה"ק ת"ו
י"ר: הרב יוסף יצחק הכהן אהרונב
עורך ראשי: שלום בלוי עריכה: הרב יוסף יצחק מרגליות
מ"ל: המרכז לעזרי שלוחות, ת"ד 1122 כפר חב"ד
6084000 • ISSN 7474-0793 • גיליון 1622
לתגובות, הערות וחומרים לפרסום: HitkashrutEdit@gmail.com
התמונות מפורסמות באדיבות חברת JEM ותודתנו נתונה להם

התקשרות

קונטרס שבועי לאנ"ש חסידי חב"ד
לחיזוק ההתקשרות לכ"ק אדמו"ר רבי
מנחם מענדל בהרה"ק רלו"י מליובאוויטש
זצוקלה"ה נב"מ ז"ע

שיחת מוצאי שבת פרשת בראשית תשל"ב
(תורת מנחם כרך סו, עמוד 189)

התוועדות עם הרבי

מיד ביציאה אל העולם נותנים לך "תיבה". כך שגם אם יש "מבול" בחוץ, אין לך מה להתפעל מכך!

אריה והזאב נשאר זאב, ועל דרך זה בנוגע לכל פרטי החיות והבהמות שהיו בתיבת נח, אף על פי כן, "לא ירעו ולא ישחיתו"; ובאופן שהיה אז - שנח ובניו היו 'בעלי הבית'!

אלא, שלשם כך צריך להתנהג על פי הוראת הקב"ה. כמו שהיה אצל נח, ש'ויסגור ה' בעדו' היה לאחר ששנה את התיבה על פי הוראת הקב"ה, באופן של חלוקה ל"תחתיים, שניים ושלישיים", ובאופן שלמרות שהיו כולם בתיבה אחת, מכל מקום היה חילוק והבדלה בפועל ממש בין בהמה טהורה, שממנה נצטווה להכניס "שבעה שבעה", לבהמה לא טהורה, שממנה נצטווה להכניס "שניים שניים".

ועל דרך זה גם בעולם עתה: צריך לידע שישנו העניין של "המבדיל בין קודש לחול", "המבדיל בין אור לחושך" ו"המבדיל בין ישראל לעמים"! - נמצאים אומנם באותו עולם, ש"מלוא כל הארץ כבודו", אבל יש בעולם אלו שנקראים בשם "ישראל" ואלו שנקראים בשם "עמים"; וגם לעתיד לבוא כשיקום הייעוד "אז אהפוך אל עמים שפה ברורה לקרוא כולם בשם ה' לעבדו שכם אחד" - יהיה חילוק בין כל העמים לבני ישראל, שהם "חלק ה' עמו".

למרות שיוצאים משבת בראשית לימות החול, ומסתכלים על העולם ורואים שזהו עולם מבולבל, ולא זו בלבד שהמצב לא הולך ונעשה מתקן, אלא אדרבה: מזמן לזמן יש בלבולים חדשים - הנה על זה אומרים לבני ישראל: "אל תחתו", אפילו "מאותות השמיים", "כי יחתו הגויים מהמה!" ועל אחת כמה וכמה שאין מה לחשוש ממה שנעשה בארץ.

כשם שלפני חודש תשרי הולך יהודי באופן ש"אתם נצבים", מלשון "ניצב מלך", כפי שהולך מלך בעולם - כך הולך הוא לאחר העבודה של חודש תשרי, בתוספת כוח וביתר שאת וביתר עוז, למלא את שליחותו של מלך המלכים הקב"ה, ו"שלוחו של אדם כמותו".

בזמן המבול היה מעמד ומצב העולם באופן שלא כדבעי [=כראוי] לגמרי. כאשר ה"מבול" "בלה" ו"בלבל" את העולם, כפי כל הפירושים שבמילה "מבול".

אך למרות זאת, בתוך התיבה היו כל החיות והבהמות שבעולם, וכולם הונהגו על ידי נח ובניו - שזהו בדוגמת מצב העולם כפי שיהיה לעתיד לבוא בביאת המשיח, "וגר זאב עם כבש... ופרה ודוב... ונער קטן נוהג בם".

וכיוון ש"התורה היא נצחית", יש בכך הוראה גם לחיינו אנו:

כאשר מסתכלים על מה שנעשה בעולם, רואים מצב מבהיל: ככל שהמצב לא היה כראוי לפני עשרים שנה - נעשה עכשיו מצב ש"איש כל הישר בעיניו יעשה", בלי סדרים! ועד שבזה גופא [=עצמו] ניתוסף "חידוש": אם פעם היה זה באופן שזהו "ישר" "בעיניו" לכל הפחות, הרי במצב העכשווי יודע הוא בעצמו שאין זה "ישר", אלא הפך היושר, הפך הצדק וכו', ולמרות זאת עושה הפך ה"ישר" - כדי להכעיס! מצב כזה - לא היה מעולם!

ואם כן, חושב יהודי: כל זמן שהיה בבית הכנסת, בשמיני עצרת ושמחת תורה, ורקד עם התורה - מה טוב ומה נעים; אבל כאשר תובעים ממנו "ויעקב הלך לדרכו", שצריך לצאת בשליחות של הקב"ה מחוץ לבית הכנסת ובית המדרש, כדי לעשות מהעולם דירה לו יתברך - צועק הוא שיש שם "מים רבים", ויש שם 'זאב' ו'אריה' עם כל העניינים שנימנו שם!

ועל כך אומרים לו:

מיד בצאתך משבת בראשית - נותנים לך "תיבה". אם רק תקיים את הציווי "בא... אל התיבה", אין לך כלל מה להתפעל מפני ה"מים רבים" שיש מחוץ לתיבה, אפילו אם בחוץ יש "מבול" חס ושלום!

ויתרה מכך: ב"תיבה" שלך - ביכולתך להכניס את העולם כולו, באופן שלמרות שהאריה נשאר

זה לא הסיפור

את סיפור המבול ותיבת נח כולנו מכירים כבר מהגן. אלף ושש מאות שנים בהן העולם הלך והתפתח, משפחות קמו, ערים נבנו ופיתוחים הומצאו - והכל נמחה בארבעים ימים של מבול.

הסיפור כפי שמוכר לכולנו מתאר עולם שבו ההתנהגות של בני האדם נעשתה גרועה כל כך, עד שחצתה את כל הקווים האדומים והגדישה את הסאה. זה היה עולם של שחיתות וריקבון מוסרי, עד שהשם החליט להתחיל הכול מאפס. להכחיד את כל בעלי החיים והאנשים, חוץ מכמה בודדים שמהם יבואו החיים החדשים שיחיו בעולם מטהור ונקי.

כאשר קוראים את הסיפור כפשוטו, מבינים שהמבול היה עונש חמור וקשה מאין כמוהו. העולם הגיע למצב כל כך ירוד ושפל, עד שלא הייתה שום דרך להציל ולתקן אותו, ולא נותרה ברירה אלא "לשחת כל בשר אשר בו רוח חיים מתחת השמיים".

אם מתבוננים בסיפור בצורה עמוקה יותר, אפשר לראות שהמבול לא היה רק עונש של השמדה ומחיקה טוטלית. בחסידות ובתורת הסוד מוסבר שהמבול היה סוג של ניקוי וטיהור, ש'אתחל' מחדש את הגדרות האנושות והעולם כולו. כך כותב אדמו"ר הזקן: "באמת היה המבול בא לטהר את הארץ, שנאמר: 'כי מלאה הארץ חמס', נתקלקלה מאד והיה נצרך לטהרה. ולזאת בא המבול דווקא, שהוא בחינת מים, בכדי לטהר את הטמאים, שהוא כדוגמת המקווה ארבעים סָאָה שהיא מטהרת את הטמא, כמו כן היה המבול בא בכדי לטהר את כל הארץ".

לא סתם השם בחר בדרך של הצפת העולם במים, וגם מספר הימים שבהם נמשך המבול לא היה אקראי. למים יש כוח לטהר, וכמות המים הנדרשת למקווה כשר, שמטהר טומאה, היא ארבעים סאה (סאה היא מדת נפח הלכתית, ובמידות ימינו: כ-8.3 ליטרים). אדמו"ר הזקן מגלה לנו שהמבול לא היה סתם עונש, אלא הליך של טהרה וסילוק הטומאה שהתפשטה בעולם.

כך או כך, בין אם זהו עונש או שזה טיהור יסודי - המבול הוא סיפור קשה וטרגי ביותר, שקשה למצוא בו משהו חיובי. לכן, מפתיע מאד לגלות איך הרבי מלמד אותנו להסתכל באור אחר לחלוטין על סיפור המבול כולו מיסודו:

זה שהמבול בא להעניש את אנשי דור המבול, וגם לטהר את הארץ מטומאת חטאי דור המבול, הרי זה רק כפי שהעניין הוא למטה וכפשוטו.

אומנם, מכיוון שעניין המבול מסופר בתורה - בהכרח לומר שעניין המבול לכל פרטיו ישנו גם כן בתורה כפי

בלקוטי שיחור

מתחת למים

לכל פרשה וסיפור בתורה יש משמעות חיובית וטהורה, גם אם בפשטות אנו קוראים מילים לא פשוטות. גם המבול הוא לא טרגדיה, אם מסתכלים עליו במבט עמוק ושונה מהרגיל. הסיבה לכך שהמבול לא יתרחש שנית לעולם מלמדת אותנו גם היא משהו חשוב לחיים.

השיחה המלאה - בלקוטי שיחות חלק ל, שיחה ראשונה לפרשת נח

1. בראשית, ו, יז.

2. תורה אור, ח, ד.

שהיא "בעליונים", "בעולם" שלא שייך בו שום עניין של רע וחטא.

כי בכל תיבה ותיבה שבתורה יש גם פירוש פנימי ורוחני, כפי שהתורה נלמדת בעולמות עליונים רוחניים שלמעלה מעלה מעניינים גשמיים. דעם היות שכל סיפור שבתורה אירע בפשטות בכל פרטיו כפי המסופר בתורה, מכל מקום, מכיוון שהתורה קדמה לעולם, על כורחך צריך לומר שגם סיפורי התורה מכילים תוכן רוחני²¹ בהתאם למציאות התורה בעולמות עליונים²².

[ו] מכיוון שאצל הקדוש ברוך הוא "לא יגורף רע" - על כורחך צריך לומר שגם עניינים אלו שבתורה שלפי פירושם הפשוט הם עניינים בלתי רצויים (מעשים לא טובים, עונשים וכיוצא בזה), הרי בתורה כפי שהיא בעליונים (שלא ייתכן בהם מציאות של רע) מתפרשים המה באופן שכולם קודש וטוב²³.

סיפור המבול הוא סיפור נורא. זהו סיפור על חטא חסר תקנה שבעקבותיו הגיע עונש קיצוני ותהליך איפוס וטיהור מן היסוד. אבל זה רק הסיפור כפי שהשם 'תרגם' והוריד אותו לעולם שלנו ולמושגים שלנו. ואילו בתורה "שלמעלה", הסיפור כולו נשמע אחרת. המילים אותן מילים, אך הפירוש והמשמעות שהן טעונות בהם שונים מאד. שם, ב'עולם' של פנימיות התורה, הסיפור הוא לא על "רע וחטא". להפך, זהו סיפור על התעלות והתקדמות רוחנית גדולה, שיש לה יעד ומטרה ברורים מאד בדרך למימוש רצון השם!

התובנה המפתיעה הזו על הצד החיובי של המבול יושבת על רעיון יסודי ועמוק מאד, שנוגע במהותה של התורה כתורת השם.

התורה אומנם מדברת אלינו ועלינו, אבל

באמת היא במהותה "קדושה". כלומר, היא נעלה ומרוממת בכלל מעצם העיסוק במציאות המוכרת לנו. במקור, התורה בכלל שייכת לשם, לא לכאן. חז"ל מתארים לנו שבגן עדן יושבות הנשמות ולומדות תורה, שהמלאכים לומדים תורה, ואפילו שהקדוש ברוך הוא בעצמו יושב ולומד את התורה. בכל האזכורים הללו, הכוונה היא לא לתורה במובנה הפשוט שאנחנו מכירים, אלא לתורה 'שלמעלה'.

וזה משפיע גם על הדרך שבה אנו קוראים ומבינים את התורה. מה הם התכנים של התורה? מה כתוב בה? על פניו, התורה עוסקת בעולם הזה על כל מורכבויותיו, בבעיות ובחולשות של בני האדם, ב"עשה" ו"אל תעשה", בסיפורים ההיסטוריים שלנו וביחסים בין עם ישראל לאומות. זה נכון, אבל זה רק מה שמעל פני השטח. למעשה, זה לא התוכן 'האמיתי' של התורה. זה סוג של 'תרגום' של התורה במובנה האמיתי לשפה ולמושגים של העולם שלנו. זאת בעוד התורה 'המקורית' עוסקת בעולם שכולו טהרה וקדושה באופן מלא. היא מדברת על מהות והווייה רוחניות ועל עבודת השם ברמה רוחנית מופשטת.

זאת אומרת שכל פסוק שאנו קוראים בתורה מכיל יותר ממשמעות אחת. מה שמובן בפשט בהחלט נכון, כמובן. אבל מתחתיו, מאחוריו ובתוכו רוחש עולם שלם של תוכן ומשמעות - שנוגע אך ורק ברוחניות, שלקוח מעולמות אלוקיים טהורים. גם סיפור הוא לא רק סיפור, מעשה שהיה, ותיאור של מה שקרה. מעבר לכך, כל סיפור בתורה הוא סוג של משל, שמביע בצורה עמוקה ומרומזת משהו עמוק ומופשט הרבה יותר, שמספר על התרחשות רוחנית בעולמות אלוקיים נעלים.

וכאן צריך להבין עוד דבר: התורה במובנה הפנימי היא רק טוב. אין בה שום שליליות, אין בה רוע. ומובן מדוע. הרי כפי שאמרנו זה עתה, התורה "בעליונים" לא עוסקת בכלל במרחב שיש בו התמודדות של טוב מול רע, של כשלים וחטאים. היא חיה ומדברת בעולמות אלוקיים טהורים שאין בהם דבר מלבד קיומו ונוכחותו של השם. ולכן, כל פסוק ופרשה בתורה, לפחות באותו רובד רוחני, "כולם קודש וטוב" - כולל מה שבפשוטו של מקרא נראה כמו משהו שלילי ורע.

אכן, רובנו לא זוכים לקרוא בדרך הזו את התורה. לעתיד לבוא נזכה לראות את צפונות

א. ולהעיר ג"כ מנ"ש הצפנ"ג (מכתבי תורה מכתב צט) ד"כל מה שכתוב בתורה הוא דין לא ח"ו סיפור". וראה זח"ג קנב, א. ע"ש. וראה ג"כ פיהמ"ש להרמב"ם שצוין בהערה 23.

ב. ראה לקו"ת תוריע כג, ב ואילך.

ג. תהלים ג, ה. וראה לקו"ת במדבר ג, ג. אוה"ת (יהל אור) עה"פ.

ד. ראה ג"כ בארוכה סה"מ עטר"ת (ע' תקטו ואילך). ועוד. - ולהעיר גם מהמבואר, שלעת"ל בגמור הבירורים - כל ענין עסק התומ"צ יהי' רק בקדושה גופא, ליחוד יחודיים כו' (תניא אגה"ק סוסכ"ו). קו"א סד"ה ולהבין פרטי ההלכות ועוד.

ביותר שמוביל אותנו אל לימוד סיפור המבול בפנימיותו. ההשוואה בין מי המבול למי המקווה, פותחת לנו את הצוהר להבין את הסיפור כולו - ונקרא את הדברים תחילה בלשונו של הרבי:

כתב הרמב"ם בסוף הלכות מקוואות¹, שמי המקווה מרמזים ל"מי הדעת הטהור".

וכמו שעל ידי הטבילה במים מתכסה האדם כולו במי המקווה, עד שאינם נראים אלא מי המקווה - כך הוא בה"רמז" שבמקווה, הבאת הנפש במי הדעת. שצריך להיות השיקוע ב"מי הדעת" באופן שלא תיראה מציאותו של האדם, כי אם רק של "מי הדעת" שבהם הוא שקוע.

אם במקווה עסקין, נפתח את הרמב"ם בהלכות מקוואות ונבין מהו באמת מקווה ומה עניינה של טבילה. כדרכו בקודש, את כל אחד מספרי "היד החזקה" מסיים הרמב"ם בדברי מוסר והתעוררות. וכך גם הוא חותם את הלכות מקוואות, המסיימות את ספר טהרה.

הרמב"ם מתייחס לעצם מושג הטומאה והטהרה כאל "גזרת הכתוב", אך מוסיף ש"רמז יש בדבר: כשם שהמכוון ליבו לטהר, כיוון שטבל - טהור... כך המכוון ליבו לטהר נפשו מטומאות הנפשות, שהן מחשבות האוון ודעות הרעות, כיוון שהסכים בליבו לפרוש מאותן העצות והביא נפשו במי הדעת הטהור - טהור... השם ברחמי הרבים, מכל חטא, עוון ואשמה יטהרנו, אמן".

יש טבילה פיזית במולקולות פיזיות של מים כדי להיטהר מטומאה הלכתית, ויש טבילה 'רעיונית' או נפשית במים של תורה וקדושה. אפשר בנקל להבין למה הכוונה. לרוב, איננו צדיקים גמורים ומושלמים. לכל אחד יש הרגלים רעים שדבקו בו, דפוסי התנהגות וחשיבה שליליים, רעיונות פסולים ונטיות שלוקחים אותנו למקומות שלא תמיד מקרבים אותנו אל השם. והבשורה היא שיש דרך להיפטר מכל זה, למרות שזה קשה מאד: צריך 'לטבול' ב"מי הדעת הטהור".

בדיוק כמו שטבילה פיזית זה אומר לכופף את עצמך ולשקוע מתחת למים, כך בטבילה הנפשית. יש כאלה שחושבים שתיקון של חטא

התורה ולראות את האור האלוקי שבה כפי שהוא באמת. אבל לפחות נכון לעכשיו, אנחנו מסוגלים לתפוס רק את מה שמעל פני השטח. אנחנו קוראים על "שיחת כל בשר", ורואים גזל, השחתה והתנהגות שהיא הפך רצון השם. גם זו תורת השם, כמוכן, שעלינו ללמוד ולהבין בדיוק בדרך שבה היא מדברת אלינו ושייכת לעולמנו. אבל צדיקים ובעלי דרגה גבוהה, קוראים את אותם פסוקים עם אותם טעמי המקרא, אך המילים הקדושות מאירות להם. הם רואים ולומדים את התורה "בעליונים", כמו שהמלאכים והנשמות הטהורות לומדים אותה.

ודווקא משום כך, כעת יש בפנינו הזדמנות נדירה וייחודית ללמוד את סיפור המבול כפי שהרבי מלמד אותנו, וכך לטעום לפחות מעט מאותה תורה "שלמעלה", ולקבל איזשהו מושג על מהי באמת קדושתה של התורה.

בבית הכנסת הגדול בעיר ליאונא, ערש חסידות חב"ד, היה רבינו הזקן בעצמו הקורא בתורה.

באחת השנים שהה אדמו"ר הזקן בשבת פרשת כי תבוא מחוץ לעיר, וחסידי אחר קרא בתורה במקומו.

בנו הבכור של אדמו"ר הזקן, רבי דובער, שהיה לימים ממלא מקומו, היה אז ילד צעיר לפני בר מצווה. הוא לא הצטרף אל אביו לנסיעה, ונשאר בליאונא.

חלקה הגדול של פרשת כי תבוא עוסק בקללות ונבואות זעם שיבואו על עם ישראל בגלות. כששמע הנער את התיאורים מעוררי החלחלה, גרם לו הדבר לחולשה גופנית גדולה, עד שהיה חשש שלא יוכל לצום ביום הכיפורים שחל מספר שבועות אחרי כן.

"זו פעם ראשונה שאתה שומע את הפרשה הזו! הרי בכל שנה קוראים אותה!", שאלו את הילד.

"כשאבא קורא", השיב הילד, "לא נשמעות קללות..."

"מי הדעת"

הזכרנו קודם ממש בקצרה את דברי אדמו"ר הזקן, על כך שהמבול היה כמו מקווה ענק שטיהר את העולם. למעשה, זה הרמז הגדול

ה. משיעורי הרמב"ם דשבוע זה (דשנת תשמ"ו).
ו. כמשנ"ת כמ"פ שלכאורה הגירסא הנכונה ברמב"ם שם היא - "במי הדעת הטהור - טהור". אבל ראה שיחת ליל ד' דסוכות תשמ"ח.

ברוך הוא" עולה מן המים דווקא] - דהיינו, שאין העולם נראה כלל כמציאות בפני עצמה, אלא כל מציאותו היא רק הכוח האלוקי המהווה אותו ומקיימו.

הלא מה היה העולם כולו בתחילתו, במצב הראשוני שבו השם ברא אותו? בלשון המדרש³: "כל העולם כולו מים במים". עוד לא נחשפה בכלל היבשה, והעולם כולו היה מכוסה במים.

לפי מה שלמדנו כעת על "מי הדעת", אנחנו מבינים מה המשמעות הפנימית של עולם ש"כולו מים במים". זה לא היה "תוהו ובוהו" כמו שאנחנו נוטים לדמיין ככאוס נטול סדר ויציבות, אלא עולם שכולו במצב תודעה וקיום של ביטול לאלוקות. זהו עולם שבו אין שום ממד של חומריות, זהו עולם ששקוע כולו בתוך המקווה, בתוך המים האלוקיים.

כמו שאומר מדרש אחר⁴: "מתחילת ברייתו של עולם לא היה קילוסו עולה אלא מן המים". כלומר, זה היה עולם שכל מהותו העידה על כך שיש לו בורא, שכל טיפת מים שלו שיבחה את השם. במובן הציורי אנחנו חושבים על מים שמציפים את העולם כולו, אבל במובן הרעיוני יש כאן אמירה עמוקה הרבה יותר. עולם שמכוסה במים, זהו עולם שאומר על עצמו: אני כלל אינני קיים, כל מה שיש לי זה "הכוח האלוקי המהווה ומקיים" אותי. אני מוצף כולי בדבר השם שמחזיק אותי ובכלל עושה אותי למשהו, למציאות קיימת. בלעדי הכוח הזה, אני אין ואפס.

כאשר העולם מלא יצורים, הוא מלא בבעיות ואגואיזם. כל חיה דואגת לטריטוריה שלה, לכל אדם שק מלא בעיות, יש לו אוהבים ושונאים, אינטרסים וחשבונות. אבל ביום הראשון של הבריאה, כשכל העולם היה מוצף במים - שררה בעולם רק תודעה אלוקית. לא היה קיים כלום, ולכן כל המציאות כולה 'צעקה' אך ורק את האינסופיות של השם.

במצב קיום כזה, באמת אין 'מקום' לשום דבר אחר חוץ מ"מי הדעת". אין אגואיזם, ובוודאי שאין

או כישלון עובר דרך עיסוק חוזר ונשנה בבעיה, עד כדי כפייתיות ממש. אבל הרבי מלמד אותנו אחרת. הדרך הטובה ביותר להתגבר על כל בעיה רוחנית היא 'לטבול' ב"מי הדעת". לזרוק את עצמך בעולם של קדושה ואלוקות, עד כדי כך ש'תשקע' עמוק מתחת למים.

הרעיון כאן הוא לא לחפש את הבעיות ולפתור אותן, אלא להכניס את כל המציאות שלך לעולם אחר של חיים בקדושה. לא לחינם המילה "טבילה" מזכירה את המילה "ביטול". כי העניין הוא ללמוד תורה ולהעמיק להתבונן בחסידות, עד שכבר לא תעשה מעצמך עניין וסיפור גדול, אלא תגיע למצב כזה שבו רק רצון השם הוא זה שמשנה וחשוב בעיניך וזהו כל עולמך. התוצאה של זה תהיה ממילא שתתחיל להתנהג אחרת, גם בין אדם לחברו וגם בין אדם למקום.

כשם שזה נכון בעולמו של האדם הפרטי, שצריך לקחת את עצמו ולטבול ב"מי הדעת הטהור" - כך זה נכון גם בראייה גלובלית יותר, באבחון מצבו של העולם כולו. אם רוצים לבדוק עד כמה קרוב העולם להגשמת התכלית שלשמה הוא נברא, צריך לבדוק עד כמה הוא 'שקוע' ב"מי הדעת הטהור", בתחושת ההתבטלות לאלוקות.

עכשיו נוכל לחזור לסיפור המבול ולהבין מה היה תפקידם של אותם "מים רבים". אנחנו נראה שהמבול הוא למעשה פרק אחד בתוך סיפור גדול הרבה יותר, שמתחיל בבריאת העולם ומסתיים בביאת המשיח; ונגלה שהמבול הוא חלק חשוב בהגשמת התכלית הגדולה שבשבילה השם ברא מלכתחילה את העולם, ואותנו בתוכו.

"מים במים"

נתחיל את הסיפור, איך לא, בהתחלה - בראשית בריאת העולם:

בדרגה זו היה מצב העולם בתחילת הבריאה, כשהיה "כל העולם כולו מים במים" ו"לא היה קילוסו של הקדוש ברוך הוא עולה אלא מן המים".

[שלא היה בקשר לאיזה עניין של חטא, שהרי עדיין לא הייתה שום מציאות של חטא בעולם, וכל עניינו היה רק "קילוסו של הקדוש ברוך הוא".]

[שזהו עליו גדול ביותר, עולם המקלס את הקדוש ברוך הוא, ש"קילוסו של הקדוש

3. בראשית רבה, ה, ב.
4. איכה רבה, א, נב.

ז. ויש לקשר זה עם ההלכה "כל מה שבים טהור" (רמב"ם הל' טומאת מת רפ"ז). - וראה "הדרן" הג"ל (לקו"ש חכ"ז ע' 241-2). וראה ע"ד העניין ד"מים במים" (ע"ד החסידות) במאמרים שנשמנו בהערה 47. ועוד.

ובייחוד את המציאות החומרית עצמה. בלימוד התורה, בקיום המצוות ובעשיית רצון השם - אנחנו מאירים את העולם, ומגלים בו את דבר השם ואת האור האלוקי שנותר לו את החיים וממלא את המציאות כולה.

הקמת אותה 'דירה' היא עניין של תהליך. כל מצווה, כל עמידה בניסיון, כל החלטה טובה וכל 'קירוב' של יהודי אחר - מזיזים את העולם עוד צעד לעבר המטרה. בסוף, בצירוף כל המעשים והפעולות, תושלם המשימה. או אז, העולם יגיע למצב השלמות שלו, לתכלית שבשבילה הוא נברא מלכתחילה, כאשר המציאות עצמה תעיד על הקדוש ברוך הוא, כאשר נראה בעיניים שלנו את האור האלוקי בתוך כל פרט בבריאה.

אם התחלנו ב'מצב מים', שבו העולם עוד לא מכיל שום יצור שנראה עצמאי אלא כולו בטל לאלוקות - כך גם נראית תמונת הסיום שאליה אנחנו חותרים: עולם שמוצף כולו ב"מים" של אלוקות, של הכרה מוחלטת ומוחשית במציאות השם ובכך שהיא האמת הבלעדית. זו המשמעות האמיתית של מצב שבו "מלאה הארץ דעה את השם".

"לשחת הארץ"

אחרי שמגלים את הסוד הגדול הזה, שעליו מדברת החסידות, מקבלים פתאום פשר ומשמעות עצומה לכל פעולה של עשיית רצון השם. התהליך נראה עכשיו מתבקש: זו המשימה שלנו, זו התכלית שאותה הקדוש ברוך הוא רוצה שנגשים, זו המטרה שלשמה נברא העולם מלכתחילה ולשם הכול הולך.

אלא שבכל זאת יש בעיה: בין העולם ש"כולו מים במים", לבין העולם שבו "כמים לים מכסים" - יש עולם שלם. בתווך, יש היסטוריה של אלפי שנים, של עולם עצום ומגוון, עם המון בעלי חיים, יצורים, רכיבים דוממים וגם אנשים.

איך עושים את הקפיצה הזו, מעולם שכבר יש בו יבשה, שכבר מכיל חומרות, אגואיזם ורוע, אל עולם שבו שוב יש רק "מים" של קדושה ואלוקות? איך בדיוק מביאים את הנבראים שממלאים את העולם לשקוע בהתבטלות מוחלטת לאלוקות?

השאלה עמוקה יותר משנדמה. המצב הבראשיתי של העולם הוא לא הסדר שהקדוש ברוך הוא מצפה שישירור תמיד. זה לא העניין. השם רוצה עולם חי, תוסס ובוט - שכולל לא רק מים אלא יקום שלם - שאף על פי כן יכיר באמת

רוע וחטאים. אבל אפילו יותר מזה: אין בכלל מקום לשום דבר. אין מקום לפילים ולחמורים, אין מקום לאדמה ולפרחים, וגם לא לבני אנוש. כי זהו מצב ראשוני של עולם שכולו שקוע ב'מים', בטל באלוקות.

"כמים לים מכסים"

התחלנו בהתחלה, ונדלג לסוף. מצב דומה כמו זה ששרר בתחילת המציאות, הוא זה שיהיה בסופה, כשהעולם יבוא לשלמותו וישלים את תכליתו:

על דרך מצב העולם לעתיד לבוא".

וכדברי הרמב"ם בסיום וחותם ספרו, ש"באותו הזמן... לא יהיה עסק כל העולם אלא לדעת את השם בלבד... שנאמר כי מלאה הארץ דעה את השם כמים לים מכסים".

שמצב העולם לעתיד לבוא דומה ל"מבול", שהעסק ב"דעה את השם" ("מי הדעת") יהיה באופן ד"מלאה הארץ דעה".

שוב נפתח את הרמב"ם, הפעם בסיום ספר "משנה תורה" כולו - ושוב נראה את המים חוזרים ומכסים את העולם. כשהוא מתאר את מצב העולם בימות המשיח, כותב הרמב"ם: "ובאותו הזמן לא יהיה שם לא רעב ולא מלחמה ולא קנאה ותחרות. שהטובה תהיה מושפעת הרבה וכל המעדנים מצויין כעפר. ולא יהיה עסק כל העולם אלא לדעת את השם בלבד, ולפיכך יהיו ישראל חכמים גדולים ויודעים דברים הסתומים וישיגו דעת בוראם כפי כוח האדם. שנאמר: כי מלאה הארץ דעה את השם, כמים לים מכסים".

מה משמעות הדימוי הזה של עולם שמכוסה במים? כפי שמוסבר רבות בחסידות, העולם נברא, ואנחנו בתוכו, כדי שאנחנו נבנה לקדוש ברוך הוא "דירה בתחתונים". שנקדש את העולם,

ח. ראה גם שער היחוד (לאדמו"ר האמצעי) בתחלתו (ב, א).

ט. ע"ד הפי' בלעסק בד"ת (ב"ח לטווא"ח סמ"ד ד"ה ונוסחא).

י. ישעי' יא, ט.

יא. ולהעיר ג"כ ממוחז"ל (סנהדרין צב, ריש ע"ב) "אותן שנים... הקב"ה עושה להם כנפים כו' וטעין על פני המים" (נח' בתו"ח בראשית ד, ג ואילך. אה"ת בראשית כח, ב ואילך. סה"מ תרכ"ז ע' רלט ואילך (אה"ת שה"ש ח"א ע' ט ואילך). (ועוד) - אלא ששם קאי באלף השביעי, כש"הי' עולם זה חרב" (רש"י שם). וראה לקמן סעיף ו-1 (ובהערה 63).

האלוקית, שיידע ש"אין עוד מלבדו" ויצעק אלוקות! איך זה יכול לקרות?
ובכן, מתברר שהמבול הוא בדיוק החולייה החסרה:

כדי לפעול עילוי זה בארץ עצמה, צריכה להיות ההכנה של "טבילת" הארץ ב"מי המבול" - "לשחת הארץ", לבטל לפי שעה מציאותה של הארץ עד שמכוסה כליל במים.

[זהו התוכן הרוחני של עניין המבול, כאשר כל העולם כולו מכוסה במים - שכל הארץ כולה "שקועה" במי הדעת, עד שאין נראית מציאותה של הארץ^{יב} כי אם של "מי הדעת".

וכמו כן הוא התוכן הרוחני של מי המבול בימי נח, שבאו "לְשַׁחַת כָּל בָּשָׂר"^{יג}, "לשחת הארץ"^{יד} - היינו, לְבַטֵּל בְּבִטּוֹל כָּלִיל (של "בשריות" ו"ארציות") ב"מי הדעת", עד שלא נראה שום מציאות מלבדו יתברך.]

וביטול זה הוא הנותן כוח שגם כאשר אחר כך "יבשה הארץ"^{טו}, יומשך ביטול זה ביבשת הארץ עצמה.

וזהו גם כן עניינם של מי המבול לפי תוכנם הרוחני - שבאו להכשיר את מציאות העולם שתהיה "כלי" לביטול זה^{טז} שיבוא לידי גילוי לעתיד לבוא, כשתתמלא "הארץ דעה את השם כמים לים מכסים".

כאשר יהודי קדוש וצדיק קורא בתורה את סיפור המבול, הוא רואה משהו אחר ממה שאנחנו רואים. אנחנו רואים מים שמציפים את העולם ומוחים את כל היקום, ומכלים את כל בעלי החיים ובני האדם - והוא רואה בהתרחשות הזו בדיוק מצב אידיאלי. זהו העולם כפי שהוא היה בתחילתו, כפי שהוא יהיה בעתיד וכפי שהוא

אמור היה להיות - עולם שאין בו דבר מלבד נוכחות השם, שמוצף ב"מי הדעת" עד שלא רואים ולא מרגישים שום מציאות אחרת.

כמו שאמרנו, המטרה היא לא לחיות בעולם מוצף במים שאין בו כלום חוץ ממים. גם כשיש בעולם נבראים שונים, גם כשיש בו בני אדם - העולם כולו, ובתוכו אנחנו, צריכים להפנים את האמת האלוקית, לטבול ב"מי הדעת" וגם להנכיח את מציאות השם כאמת היחידה. וכדי שזה יוכל לקרות, צריך היה להתרחש המבול.

בין המצב שבו העולם "כולו מים במים", לבין העולם שיהיה לעתיד לבוא שבו ה"מים לים מכסים" - יש את המבול. גם במבול, המים הציפו את העולם כולו. אבל זו הייתה טבילת אש, לא מצב קבוע. זו הייתה 'מכת ביטול', שנועדה לאפשר את עצם המציאות של עולם שחי ופועל עם כל מגוון הפרטים העשיר והעצום שהוא מכיל, ובכל זאת הוא יודע את השם ו'טבול' באלוקות.

המבול היה סוג של 'חזרה גנרלית', הכנה שהכשירה את העולם לנגן את השיר של "אין עוד מלבדו". עולם שלפני המבול ואחרי שנחשפה היבשה ונוצר החומר, הוא עולם שעסוק בעצמו. אנשים שחיים בעולם שלפני המבול, הם אנשים שרואים בעצמם 'מציאות', לא כאלו שבטלים לקדוש ברוך הוא. המבול שינה את הכול.

עצם המושג של עולם חומרי שלמרות זאת בטל לאלוקות, עצם המציאות של בני אדם שחיים ונושמים כביכול כיצורים בפני עצמם ואף על פי כן יודעים ומודיעים לכל ש"אין עוד מלבדו" - זה הלא פרדוקס. ובאמת, בלי אותה הצפה של המבול, שהכניסה אל תוך העולם את מי המקווה האלוקיים, זה לא יכול היה להתרחש. המבול כאילו הכניס פיצ'ר חדש אל תוך העולם - ביטול לאלוקות, בתוך המציאות.

רבי בנימין היה תלמיד חכם מופלג, עובד השם וחסיד נלהב של אדמו"ר הזקן, שלפרנסתו עסק במסחר בעצים.

פעם ערך רבי בנימין חשבון הכנסות והוצאות של עסקיו, וכשהגיע לשורה הסופית והמסכמת רשם: "סך הכול: אין עוד מלבדו!".

אחד מחבריו החסידים הוכיח אותו על מעשיו. "האם אין אתה יודע שלכל דבר זמן משלו? יש זמן להתבוננות מעמיקה ברעיונות מתורת החסידות ובכך ש"אין עוד מלבדו", ואילו

יב. ולהעיר מהביאור בהכתוב (שה"ש ח, ז) "מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה" - "מים רבים" למעלייתא, "ההתבוננות... בגדולת ה' ביחוד" ע... שמוזה נמשך ואהבת... בכל מאדך בלי גבול" (תו"א תולדות יח, ב).

יג. פרשתנו ו, יז.

יד. פרשתנו ט, יא.

טו. פרשתנו ח, יד.

טז. ראה בארוכה לקו"ש חט"ו (ס"ע 51 ואילך), דקיום העולם לפני המבול ה' רק מצד "למעלה", והמבול פעל זיכרון בעולם, שיה' מוכשר שקיומו יהי' מצד מציאות העולם גופא. ע"ש.

המבול היה תופעה חד פעמית, משום שהמצב הזה שבו יש "רק מים", רק הכרה בנוכחותו של השם ובכך ש"אין עוד מלבדו" - הוא לא התכלית. מדוע? כי האמת ש"אין עוד מלבדו" לא אומרת שצריך להשמיד הכול, זה לא שצריך לסגור את כל החנויות ולגלח את כל גורדי השחקים ולפתוח במקומם ישיבות, זה לא אומר שגם מי שההשגחה האלוקית זימנה לו תפקיד במקום עבודה מסוים צריך לקחת חל"ת ולהירשם לכולל.

מה כן? המטרה היא שיהודי שיש לו עסק, ישב בעסק ובאמצע יום העבודה ישאל את עצמו "איפה הקדוש ברוך הוא נכנס לי לעסק?". איך אני יכול לקדש שם שמיים, איך אני יכול לעשות טובה ליהודי אחר, איך אני נזהר מגניבה והונאה. כך הוא יכול לשבת בבניין רב קומות במשרד נוצץ, אבל הלב שלו והחיים שלו לגמרי ביקום אחר, בעולם של "אין עוד מלבדו". ובדיוק את זה השם רוצה. הוא לא רוצה שנחיה בתוך מים, הוא רוצה שנחיה ביבשה, בתוך עולם עם שגרה, חוקים, כללים ודרכי הטבע ש"לא ישובתו" - ובתוך חוקי המשחק האלה נמצא אותו ונגלה אותו.

זו תשובה לתהייה שכל אחד מאיתנו תוהה בחיי היומיום שלו.

אם ננסה לתרגם את המצב של המבול הנשגב כפי שמסופר בגן עדן לחיים שלנו, נוכל לדמיין מצב אוטופי. מערכת חיים בה אין כעסים ואין לחצים, אין בלבול ואין טעויות. יש רק דבר אחד בעולם: חוויית התגלותו של בורא העולם, בדיוק כמו בתחילת הבריאה. כל אחד מאיתנו יכול להתחבר לרצון לחזור שוב למצב הזה של לפני בריאת העולם. לא להיות טרוד משום דבר, לא להיות מבולבל מתאוות העולם ומלחץ חברתי, לחיות בעולם מושלם של עבודת השם.

ואם כן, עולה התהייה: מדוע באמת איננו חיים בעולם כזה, שכולו "מים במים"? למה השם לא נותן לנו לחיות בתוך אקווריום של קדושה ואלוקות? בשביל מה כל ההתמודדות הזו?

התשובה היא שהמטרה לשמה נברא העולם היא לא שנחיה במים, אלא שנפרוץ החוצה מהם. המטרה היא שנחיה את "אין עוד מלבדו" דווקא בעולם, דווקא מתוך ההתמודדות עם בעיות האישיות שלנו, עם האתגרים שמסביב. שנביא את הקדוש ברוך הוא אל העבודה, שנקדש שם שמיים גם בטיול משפחתי, שנעבוד את השם גם בארוחת ערב פשוטה.

זמן העסקים הוא זמן בו על האדם להתמקד בעסקיו!".

השיב לורבי בנימין בחריפות: "כאשר בעיצומה של תפילה נופלת מחשבה על עסקים, זה בסדר גמור. אך שתפול מחשבה אלוקית באמצע עסקים, זה כבר לא מקובל!"...

לחיות מתחת למים

אבל גם בסיכומו של הסיפור, אחרי שאנחנו מבינים שהמבול היה בעצם שיא רוחני, התבטלות טוטלית של העולם כולו לאלוקות - התורה מזכירה לנו שזהו רק מצב זמני. כי אסור לנו לשכוח את השליחות שהשם נתן לנו, שהמבחן שלה מגיע דווקא 'אחרי המבול'.

נקרא את הדברים בלשונו של הרבי:

תכלית הכוונה היא שתהיה מציאות העולם דווקא, "לשבת יצרה", ובאופן ד"לא ישובתו" - וכמו שהעולם הוא במציאותו יהיה כלי לכל העניינים הכי נעלים.

שלכן לא רצה הקדוש ברוך הוא שהעולם יישאר במצב ד"כולו מים במים", אף שאז "היה קילוסו של הקדוש ברוך הוא עולה", אלא צמצם הקדוש ברוך הוא התגלות זו עד ש"תראָה היבשה", העולם כפי שנראה לעינינו.

והיות שהכשרה זו וכוח זה כבר ניתן בעולם על ידי הטבילה במי המבול, הרי שוב אין צורך "לשחת", לבטל מציאותו. ולכן נשבע הקדוש ברוך הוא ש"לא יהיה עוד מבול", כי, אדרבה, תכלית הכוונה היא שתהיה מציאותה של הארץ^{כא}.

יז. ישע' מזה, יח.

יח. פרשתנו ח, כב.

יט. בראשית א, ט.

כ. ולהעיר מאוה"ת בראשית (ל, ס"ב). וכן בסה"מ תרכ"ז ריש ע' רמז (אוה"ת שה"ש ע' יד) - והובא לעיל הערה (47), דלאחר ה"חד חרוב" (שאז יהי' "מים במים כמו שהי' לפני הבריאה ואז... שטים על פני המים") - "תתחדש העולם כאשר הוא עתה אלא כי" (השמים החדשים והארץ החדשה) ... כולו טוב". ע"ש (ובלקו"ת שמע"צ פט, ג).

כא. יתרה מזה - ע"פ משמעות ל' הרמב"ם (הל' אבות הטומאות פ"ו הט"ז ובכס"מ שם) דהטובל נטהר לאחר שיצא מן המקוה. ו"יש ראי' לזה מדברי התוספתא פרה" (ש"ת צפע"נ ווארשא סרע"ו) ועוד. ונפק"מ לנוגע בהטובל קודם שיצא. וראה השקו"ט באנציקלופדי' תלמודית (חי"ח) ערך טבילה (ע' תט-ת). ויש"נ.

לקחת את הקדושה ואת רצון השם ולהכניס אותם בארוחה שלנו, בהליכה לקניות, בנסיעות ובדרכים.

בהלכה מפורט איך יהודי צריך לעבוד את השם בתוך החיים עצמם: נטילת ידיים, ברכת המזון, תפילת הדרך, "מפני שיבה תקום" ו"ונשמרתם מאד לנפשותיכם". כשלומדים את ההלכות, רואים ממש איך התורה והמצוות מקיפות כל פרט בחיי האדם: ברחוב ובבית, ביום ובלילה. כשאנו מקיימים את ההלכה, אנו זוכים לחיות בעצמנו בתוך המים של הקדושה והאלוקות, וגם להביא את "מי הדעת" אל העולם ולהאיר אותו באור אלוקי.

הביטוי המעשי של הגישה הזו, נותן לנו טעם מיוחד בלימוד ההלכה וביישומה הלכה למעשה.

בלשונו של הרבי בשיחה: "עניין ההלכה הוא הידיעה כיצד להתנהג במעשה בפועל, הלכה למעשה. וכן פעולת התורה בעולם, "הליכות עולם", היא על ידי **ההלכות** שבתורה. זהו העילוי שב"יבשה הארץ" לגבי מי המבול שקדמום, שעל ידי "יבשה הארץ" מגיעים לתכלית הכוונה בעניין התורה, שהיא הפעולה בענייני העולם על ידי חלק **ההלכה** שבתורה".

בעוד שספרי חסידות ומדרשים מסבירים לנו את יסודות היהדות ואת ההכרה בכך ש"אין עוד מלבדו" ומגלים לנו את מטרת בואנו לעולם, הרי שהשולחן-ערוך וההלכה הפסוקה מדריכים אותנו כיצד ליישם בפועל את המטרה הזו. איך

לחיות עם הרבי - סביב השעון

וידאו מהרבי ברצף בכל שעות היממה

לבית חב"ד, בית הכנסת, לעסק או למוסד החינוכי
התוכן מתעדכן כל העת, בקטעים רלוונטיים
תוכן מרתק ומותאם לקהל היעד

מבצע מיוחד
לארץ הקודש:
35% הנחה
לשנה
הראשונה

JEM ישראל < did.li/JEM-tv < 03-3083554

לפרטים והרשמה:

הפתרון לטרדות: טרדות חיוביות

ההתמודדות הנכונה עם ה"מים רבים" - מבול הטרדות שמפריע לנו לעסוק בעבודת ה' כראוי: עבודת ה' האמיתית היא זו הנעשית מתוך "עוני" ומאמץ!

מגבירים את המחלה במקום לקחת את התרופה

העצות להיפטר מזה הוא להיות טרוד בעניינים של חיזוק התורה והיהדות, והבלא מפיק הבלא [חום מוציא חום, ביטוי בגמרא על כך שהבל בית המרחץ מוציא מהגוף את הבל הזיעה. כלומר – הטרדה בנושאים של קדושה תסלק את הטרדות בענייני החולין].

וזאת בפרט אם יעסיק את עצמו בעניין של תורה, שהרי ידוע מאמר רז"ל: "כל המקיים את התורה מעוני, סופו לקיימה מעושר". ועוני ועושר הרי הם לא רק בכסף וממון, אלא גם בזמן וכו'. כך שאם הוא יעסוק בתורה על אף הדברים שמטרידים אותו והמחסור במשאבים של זמן ופניות, הוא יזכה להצלחה גדולה ויפטר מההפרעות.

(אגרות קודש, כרך ז, אגרת ב'קסד)

כותב במכתבו אליי שמפני הטרדות שיש לו לא יכול להשתתף בעניין [משימה שקשורה לעשייה ציבורית של קירוב יהודים לתורה ולמצוות]...

הנה פליאני [אני מתפלל] עליו. כי הרי איפכא מסתברא [ההיפך הוא הנכון] – דווקא בגלל הטרדות שיש לו, עליו להתמסר עוד יותר למשימה. ומשל למה הדבר דומה? לאדם שנחלש בגשמיות, ואומרים לו להוסיף באכילה ושתייה – ויענה על זה, שכיוון שחלוש הוא אין לו כוח לאכילה ושתייה, ולכשיבריא אז יוסיף באכילה ושתייה. והוא הדין בהנ"ל [כך זה בנושא שלנו]: שכשרואה שטרוד בעניינים המבלבלים ומקלקלים ואין בהם נחת, הנה אם ימשיך להתעסק בזה – בכך הוא בעצם דוחה את התרופה וממשיך את המחלה.

ובמקום להמשיך להתעסק באותן טרדות, אחת

"כשיטריד מוחו בלימוד התורה, ימעט ממנו טרדות אחרות"

[נשמת התורה], היינו תורת החסידות בפרט - ימעט ממנו [יפחית מעצמו] טרדות אחרות שמטרידות אותו היום מנושאי היומיום.

ונוסף על זה, הנה מוכרח שיהיו חקוקים בזיכרוננו פרקי משניות ופרקי תנא, ובמילא, אף כשהוא טרוד יוכל לחזור עליהם בעל פה.

(אגרות קודש, כרך ט, אגרת ב'תתקיד)

כותב במכתבו אליי שמשותף בשיעורי לימוד חסידות בשבת קודש, אבל כל השבוע טרוד הוא במאד ולכן אינו יכול להשתתף בשיעורי חסידות.

הנה מובן שאין זה מספיק כלל וכלל להשתתף בשיעור החסידות בשבת בלבד. ועל פי מאמר רז"ל "המקבל עליו עול תורה, מעבירים ממנו עול מלכות ועול דרך ארץ" - הנה כשיטריד מוחו בלימוד התורה בכלל, ובלימוד נשמתא דאורייתא

"מה תועיל ההוספה בטרדה?"

מה שכותב במכתבו אליי בעניין הסיבה להעדר ההתעסקות כדבעי [כראוי] בשליחות שלו, וכותב שזה מפני טרדות בפרנסה, הרי ברור שטעות בידו.

כי מבואר בתורת הדא"ח [החסידות], והדבר מובן גם בשכל, אשר בעניינים של פרנסה צריכים להיות שני חלקים: א) שתהיה הפרנסה מוכנה

למעלה. ב) שהשפע שהוקצב למעלה תומשך למטה מעשרה טפחים [יתממש במציאות] בבני חיי ומזוני [בילדים, בריאות ופרנסה]...

ואיש האומר שאין לו זמן להתעסק בחלק הראשון כיוון שטרוד הוא בהמשכה של הפרנסה למטה, אין לזה כל מקום בשכל. וכדי שיקצבו לו

את השפּע, כיוון שהוספה זו ממעטת חס ושלום במילוי השליחות, ובמילא גם בהקצבת הפרנסה למעלה, חס ושלום.

(אגרות קודש, כרך י, אגרת ג'צג)

הפרנסה למעלה, הרי זה דווקא על ידי התעסקות בעניינים של תורה ומצוות. ולית דין [וזוה לא] צריך ביאור... ומה תועיל ההוספה בטְרָדָה? ולהיפך, העיסוק בטרדות הגשמיות רק מקלקל

השגת התורה כרוכה בהתמודדות עם קשיים

שיאנו מזכיר **ביטול התורה מעוני** [כל המבטל את התורה מעוני* גם לא כתוב במשנה] - לא קשיא [מובן ולא מעורר קושי], כי על זה [על ביטול תורה בגלל נסיבות החיים כמו עוני] לא תמיד מענישים). אבל בכך שהמשנה מדברת על קיום התורה מתוך עוני וביטול התורה מתוך עושר, היא מלמדת אותנו שלימוד תורה בהכרח כרוך בהתמודדות עם אתגרים והפרעות.

ולכן גם אמרו רז"ל: "כִּי הָיָה דִּרְכָּהּ שֶׁל תּוֹרָה, פֶּתַח בְּמַלְאָךְ תֹּאכַל וּמִים בְּמִשְׁוֹרָה תִּשְׁתֶּה וְעַל הָאֶרֶץ תִּישָׁן וְחַיִּי צֶעַר תַּחֲיֶיהָ וּבַתּוֹרָה אֶתָּה עֹמֵל". וכן אמרו רז"ל: "הִיזָהְרוּ בְּבִנְי עֲנִיִּים" דווקא "שמהם תצא תורה", וכן אמרו רז"ל שהתורה נקנית במיעוט תענוג. מכל זה מובן שהדרך לקנות תורה עוברת דווקא בנסיבות חיים קשות.

וכשזוכים, מצליח השם יתברך בידי האדם - אשר לאחר שעומדים בניסיון במשך התקופה הראשונה של העלמות ומניעות, ומצליחים שלא לשים לב להן, הנה הולכות ופוחתות המניעות עד שבטלים לגמרי.

(אגרות קודש, כרך י, אגרת ג'רצז)

וכבר ידוע בעניין זה מאמר רז"ל "דאגה בלב איש - ישיחנה [ישתף אותה עם משהו]". ואמר על זה הוד כבוד קדושת אדמו"ר האמצעי, אשר באופן כזה [כאשר אדם משתף את חברו והם משוחחים על מה שמפריע לו בעבודת השם], הנה שני נפש האלוקית [הנפשות האלוקיות של שני החברים] נלחמים על [נגד] נפש הבהמית אחת. והרי כבר רואים את התועלת מזה שמשתפים משהו אחר במוחש [בצורה מוחשית].

(אגרות קודש, כרך יא, אגרת תלקלז)

כותב במכתבו אל"י שמאז עלה במחשבתו שיסדר בירושלים תיכנה ותיכונן, ויוכל להקדיש יותר מזמנו לעבודת השם, אבל למרות זאת מדי פעם ישנם טרדות ומניעות שמפריעים לו בעבודת השם.

הנה בוודאי לדכוותיה [לאדם כמות] ידוע שמאז ומתמיד היה באופן כזה, שעבודת השם כרוכה בהתמודדות עם הפרעות ואתגרים. כיוון שדברי תורה נקנים דווקא על ידי יגיעה, וכמאמר רז"ל: "לא יגעתי [בכל זאת] מצאת, אל תאמין". ויגיעה פירושו לא רק מאמץ שכלי בהבנת והשגת הדבר שלומדים בתורה, אלא גם יגיעה להסיר הבלבולים מבחוץ שמפריעים ללמוד תורה.

שעל פי זה מובן הדיוק במשנה בפרקי אבות: "כל המקים את התורה מעני, סופו לקימה מעשר; וכל המבטל את התורה מעשר, סופו לבטלה מעני". לכאורה יש כאן משהו חסר בניסוח: שמזכיר את אופן הלימוד וקיום התורה מתוך עוני וביטול התורה מתוך עושר, אבל אינו מזכיר את האופן ההפוך של קיום מתוך עושר [כל המקיים את התורה מעושר* לא כתוב במשנה]. (ומה

העצה לפיזור הנפש: חבר אמיתי

כותב במכתבו אל"י אודות טרדותיו וכתוצאה מזה התחושה של פיזור הנפש [חוסר יכולת להתרכז], שבמילא משפיע לרעה על השיעורים שלו בנגלה ובחסידות ובעבודת התפילה.

והנה בכגון דא [במצבים כאלה], ידועה העצה "קנה לך חבר". ומשמעות העצה היא שנוסף לכך אשר בטח מזמן לזמן [מדי פעם] מתדבר [מתייעץ] עם זקני אנ"ש [החסידים הוותיקים] בכל נושא כזה - הנה צריך שיהיה לו חבר אמיתי, היינו חבר כזה שהוא יוכל לגלות לפניו נגעי לבבו [את החולשות והפגמים שלו והדברים שבאמת יושבים על ליבו].

מי נח // מאמר "מים רבים" – תורה אור, ח, ג

מהי טעותם של 'בעלי עסקים'? וכיצד דווקא ה"מים רבים" של טרדות העולם יכולים 'להרים' את 'התיבה'? – המבול והתיבה האקטואליים בראי תורת החסידות

— א —

שלהבת הבאה מלמעלה

מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה ונהרות לא ישטפוה. אם יתן איש את כל הון ביתו באהבה בזה בכוז לו.¹

הנה "מים רבים" הם כל טרדות הפרנסה והמחשבות שבנעני עולם הזה כו';

ועם כל זה "לא יוכלו לכבות את האהבה" – שהוא בחינת האהבה המסתרת² שיש בכל נפש מישראל בטבע מבחינת נפש האלקית,

שטבעה לעלות ולכלל תמיד למעלה כשלהבת העולה מאליה, כמו שכתוב לעיל מינה³ "רשפיה רשפי אש שלהבת י-ה" – שהוא בחינת שלהבת הבאה מלמעלה, שהיא הנפש האלקית.

שקודם התלבשותה בגוף הגשמי היתה נהנית מזיו השכינה⁴ והיתה מיוחדת בתכלית היחוד באין סוף ברוך הוא,

ולזאת גם אחר התלבשותה בגוף הגשמי לעסק בענינים גשמיים, שהן הנקראים "מים רבים", עם כל זה לא יוכלו לכבותה מלהיות תמיד בבחינת אהבה ותשוקה נפלאה לעלות ולכלל למעלה, ואזרבה – על ידי התלבשותה ב"מים רבים" הנ"ל יכולה להגיע למדרגה היותר גבוהה מקדם שירדה לעולם הזה, כאשר יתבאר.

— ב —

מי נח

והנה בחינת "מים רבים" הנ"ל נקראים "מי נח", וכמו שכתוב: "כי מי נח זאת לי, אשר נשבעתי מעבר מי נח עוד על הארץ, כן נשבעתי מקצף עליך ומגער בך".

כי הנה נח הוא "ניחא דרוחא"⁶ [= נחת רוח], שהוא בחינת שביטה, כאדם השוכת ממלאכתו. וכמו שכתוב⁸ "וישבת ביום השביעי", ותרגמו 'ונח ביומא שביעא כו'.

כי הנה לכאורה אינו מובן ענין המבול: שאם היה רק להעביר ולשחת האנשים החוטאים, למה הוצרך לבחינת רעש גדול כזה? הלא ברגע אחד היה ביכלת ה' להעבירם, אף בלא המבול!

אך באמת היה המבול בא לטהר את הארץ.⁹ שנאמר¹⁰: "כי מלאה הארץ חמס" ונתקלקלה מאד, והיה נצרך לטהרה. ולזאת בא המבול דוקא, שהוא בחינת מים, בכדי לטהר את הטמאים –

שהוא כדגמת המקוה מ' סאה שהיא מטהרת את הטמא¹¹, כמו כן היה המבול בא בכדי לטהר את כל הארץ, וכמו שכתוב¹² "וורקתי עליכם מים טהורים וטהרתם כו'".

ולזאת נקראים "מי נח", שנעשה מזה ניחא דרוחא כו'.

— ג —

מים רבים

והנה שעבוד הפרנסה נקרא גם כן "מי נח". והוא בחינת "מים רבים" הנזכר לעיל שנקראים "מי נח" שהוא בחינת ניחא דרוחא:

לפי שעל ידי בחינת "מים רבים" הנ"ל מתעלית הנשמה למדרגה היותר גבוהה מקדם התלבשותה כו', שהיתה רק נהנית מזיו [התגלות מועטת של] השכינה כו'.

וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה¹³: "יפה שעה

6. בראשית רבה פרשה ל, ה. זהר חלק א, נח, ב.

7. ראו זהר חלק א, נט, ב. חלק ג קח, א.

8. בראשית ב, ב.

9. ראו זבחים קיג, א.

10. נח ו, יג.

11. ראו מקואות א, ז.

12. יחזקאל לו, כה.

13. אבות ד, יז.

1. שיר השירים ח, ז.

2. ע"פ תיקון כ"ק אדמו"ר בהערות ותיקונים כאן.

3. שם שם, ו (ובפסוק "שלהבת-ה" בתיבה אחת).

4. ברכות יז, א.

5. ישעיה נד, ט.

אחת בתשובה ומעשים טובים בעולם הזה מכל חיי העולם הבא".

לפי שהוא בחינת "יתרון האור מתוך החשך" דוקא¹⁴, שהוא בחינת אתפכיא סטרא אחרא¹⁵ ואתהפכא חשוכא [לנהורא] כו'¹⁶ [= כפית הצד האחר (הסומא) והקליפות) והפיכת החושך לאור].

שכשעוסק כל היום בענינים גשמיים בטרדת הפרנסה, שהם הנקראים חשך,

ומתבונן אחר כך בתפלה איך ש"אין לה עשב מלמטה שאין לו מזל מלמעלה [שמכה אותו ואומר לו: גדול!]¹⁷, שהם המזלות שהם המשפיעים חיות כל עולם הזה, וכמו שכתוב¹⁸ "וממגד תבואת שמש וממגד גרש [ירחים]" כו';

והמזלות הם מקבלים מע' שרים, והשרים מקבלים משמרי אופנים, והם מקבלים מהמלאכים, ו"גבה מעל גבה"¹⁹ עד שכלם מקבלים מבחינת מלכותו יתברך, וכמו שכתוב²⁰ "מלכותך מלכות כל עלמים" שמהוה את כל העולמות מאין ליש ממש.

והוא רק בחינת "זיו השכינה" בלבד, שאינו אלא בחינת זיו והארה בעלמא בלבד לגבי מהותו ועצמותו יתברך כביכול, שהוא בבחינת אין סוף ממש, ה"ה הוה ויהיה בלי שנוי ממש, וכמאמר²¹ "אתה הוא קודם שנברא [העולם] ואתה הוא לאחר שנברא כו'".

ואחרי התבוננות כל הנ"ל בעמק הדעת, תתעורר נפשו בבחינת אהבה ותשוקה נפלאה כרשפי אש לצאת מתוך החשך והעלים הגשמי הזה ורק לדבקה בו יתברך,

ונקראת בחינת אהבה זו בחינת תשובה שהוא בחילא יתיר [= בכח רב]²², שבאה דוקא מתוך החשך, שהיה עוסק רק בענינים גשמיים והכלי עולם. לפי ש"יתרון האור" הוא "מתוך החשך" דוקא.

ותרם התיבה

ולזאת נקראו "מים רבים" הנ"ל "מי נח", לפי

שנעשה על ידם נחא דרוחא, שנעשה מהם תבת נח, שהוא בחינת תבות התפלה, וכמו שכתוב²³ "בא אתה וכל ביתך אל התבה כו'".

וזהו²⁴ "ויגברו המים [ויגרבו] מאד כו'", "חמש עשרה אמה מלמעלה גברו המים כו'²⁵" - שהוא בחינת תגברת נפש הבהמית על בחינת נפש האלקית בעסק הפרנסה וענינים הגשמיים. אך על ידי זה נעשה אחר כך יתרון אור כו' כנזכר לעיל, וזהו "ותלך התבה על פני המים"²⁶ דוקא, "ותרם התבה כו'²⁷" - שעל ידי המים דוקא מתעלות תבות התפלה ועלה למעלה מעלה, כנזכר לעיל.

וזהו טעות הבעלי עסקים, שבדעתם שאין יכולים להתפלל כל כך כמו היושבי אהלים, כי אדרבה, נהפך הוא! שהם יכולים להתפלל יותר, כי יתרון האור הוא מתוך החשך דוקא כו'.

— ד —

כי בו שבת

וזהו שנקראים "מי נח", "ניחא דרוחא", שהוא בחינת השבת, כמו שכתוב²⁸ "כי בו שבת מקל מלאכתו כו'".

שבששת ימי המעשה הוא בחינת התפשטות והמשכת מלכותו יתברך למטה - כמו ביום הראשון נאמר²⁹ "ויאמר אלקים יהי אור כו'", "יהי רקיע"³⁰, "תדשא הארץ דשא כו'³¹", שנקראים "ימי המעשה";

ובשבת הוא בחינת שביתה ממלאכה וניחא דרוחא, שהוא עלית העולמות למעלה כאדם השובת ונח ממלאכתו.

כמו כן הוא בחינת טרדת ועסק הפרנסה בענינים גשמיים, שנקראים "מים רבים", כשמתהפכים ועולים אחר כך בבחינת אלקות על ידי התפלה כנזכר לעיל - נקראת בחינה זו בחינת נחא דרוחא, שהוא בחינת שבת, כנזכר לעיל. כידוע שכל תפלה מו' ימי המעשה היא הארה מבחינת שבת כנ"ל.

14. ע"פ קהלת ב, יג.

15. ראו זחר חלק ב, ככה, ב.

16. ראו זחר חלק א ד, א.

17. ראו בראשית רבה פרשה י, ו. זחר חלק א רנא, א (בהשמטות).

18. דברים לג, ד.

19. ע"פ קהלת ה, ז.

20. תהלים קמה, יג.

21. נוסח תפילת השחר.

22. ע"פ זוהר א קכט, ב.

23. נח ז, א.

24. שם, יח.

25. שם, כ.

26. שם, יח.

27. שם, יז. לשון הפסוק: "ותרם מעל הארץ".

28. בראשית ב, ג.

29. בראשית א, ג.

30. שם, ו.

31. שם, יא.

פרשת נח

מה הקשר בין ריש לקיש לנח?

דווקא ריש לקיש מדבר בזכותו של נח. יש לכך רמז נאה: המילים **ריש לקיש** שווים בגימטריה תשע מאות וחמישים - שזה בדיוק מספר השנים שחי נח, כמו שאומרת התורה בהמשך: "ויהיו כל ימי נח תשע מאות שנה וחמישים שנה וימת".

(רבי לוי יצחק, אביו של הרבי - לקוטי לוי יצחק, חלק א, פרשת נח, עמוד כג)

אלה תולדת נח נח איש צדיק תמים היה בדורתי,
את הא-להים התהלך נח (בראשית, פרק 1, פסוק ט)
אמר רבי יוחנן: בדורותיו - ולא בדורות אחרים.
וריש לקיש אמר: בדורותיו - כל שכן בדורות
אחרים (גמרא, מסכת סנהדרין, דף קח, עמוד א)

יש קשר מיוחד בין ריש לקיש לבין נח, ולכן

להכניס את כולם לתיבה

ועוד יותר מכך. זוהי אחריותו של כל יהודי 'להכניס אל התיבה' ולחבר לקדושה כל יהודי שהוא יכול. וכאשר אדם מכניס אל ה'תיבה' הקדושה עוד יהודי, הוא זוכה לעזרה ולסיוע מלמעלה בעבודת השם האישית שלו.

(הרבי - לקוטי שיחות, כרך א, עמוד 8)

ויבא נח ובניו ואשתו ונשי בניו אתו אל התיבה,
מפני מי המבול (פרק 1, פסוק 2)

"תיבה" היא רמז ל"מילה" - כלומר, המילים של התורה והתפילה. ועל כך אומרת לנו התורה: אדם אינו יכול להסתפק בכך שהוא עצמו מכניס את עצמו ושוקע בתורה ובתפילה, אלא זו חובתו 'להכניס אל התיבה' גם את בני ביתו.

כרשת לך לך

ירידה שהיא עלייה

עם ישראל במצרים, ועלייתו ממצרים עם רכוש גדול היא זו שסללה את הדרך לגאולה ממצרים ברכוש גדול. כך גם לקיחת שרה לבית פרעה הביאה לכך שבגלות מצרים לא משלו המצרים בנשות ישראל, כשם שפרעה לא משל בשרה בהיותה בביתו.

אם כן, הירידה היא כבר תחילתה של העלייה, משום שזוהי המטרה והתכלית שלה מראש. ועל כן, גם אירועים אלה הם במהותם "לך לך" ועלייה.

(הרבי - לקוטי שיחות, כרך ה, עמוד 58)

ויאמר ה' אל אברהם לך לך מארצך וממולדתך
ומבית אביך, אל הארץ אשר אראך (פרק 12, פסוק א)

שמה של פרשתנו מורה על הליכה ועלייה מחיל אל חיל. ונשאלת השאלה: בפרשה מסופר על אירועים שהתוכן שלהם הוא דווקא ירידה, כמו ירידת אברהם מארץ ישראל למצרים, ולקיחת שרה לבית פרעה. איך הולם שם שמבטא התעלות, דוקא אירועים שמבטאים ירידה?

ההסבר לזה הוא שאותה ירידה היא הדרך לעלייה הגדולה שאחריה ובעקבותיה. הרי ירידת אברהם למצרים הובילה מאוחר יותר לגלות של

שליח השם

על אף שאלה כוחות של קדושה, בכל זאת היו אלה הכוחות האישיים של אברהם, והדרישה של הקדוש ברוך הוא ממנו הייתה לעזוב את כל אלה וללכת "אל הארץ אשר אראך" - כלומר, שמעתה יפרסם את שם השם לא בגלל שכך הוא מבין וחושב אלא בתור שליח של הקדוש ברוך הוא.

(הרבי - לקוטי שיחות, כרך כ, עמוד 58)

וַיֹּאמֶר ה' אֶל אַבְרָם לֵךְ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם וּמִמִּלְדֵּתָךְ
וּמִבֵּית אֲבִיךָ, אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר אֲרָאךְ

(פרק יב, פסוק א)

הקדוש ברוך הוא קורא לאברהם ללכת "מארצך וממולדתך ומבית אביך": "מארצך" - ממצונותיך, "ממולדתך" - ממידותיך ותכונותיך, "מבית אביך" - משכלך והנהגות שלך.

ומדוע נדרש אברהם לעזוב את כל אלה? כי

הקדוש ברוך הוא בחר

הם לא בכך שאנחנו מתקרבים אל השם, אלא שהקדוש ברוך הוא בחר בנו וקירב אותנו אליו. ואת זאת רומזת לנו התורה: ייחודו של אברהם אבינו כיהודי ומעלתו הגדולה אינם מתחילים בכך שהוא התקרב לבורא, אלא בכך שהקדוש ברוך הוא התגלה אל אברהם, ייחד אותו מכולם ונתן לו ציווי אישי שהוא קיים.

(הרבי - לקוטי שיחות, כרך כ, עמוד 305)

עוד לפני ההתגלות של הקדוש ברוך הוא לאברהם אבינו והציווי "לך לך", אברהם כבר עשה רבות בעבודתו הרוחנית. הוא הכיר את בוראו והפיץ את האמונה בו, ואף מסר את נפשו על קידוש שמו. ובכל זאת, באופן תמוה, התורה לא מספרת על כל אלה שום דבר!

זאת משום שעיקר הזהות והמציאות שלנו כיהודים והקרבה שלנו אל הקדוש ברוך הוא

בין רבא לאברהם

וְלֹא־אֲבָרָם הִיטִיב בְּעִבְרָה, וַיְהִי לוֹ צֶאֱן וּבָקָר וְחֲמֹרִים
וְעֶבְדִּים וּשְׂפָחוֹת וְאֵתָנָת וְגַמְלִים

(פרק יב, פסוק טז)

לעולם יהא אדם זהיר בכבוד אשתו, שאין ברכה מצויה בתוך ביתו של אדם אלא בשביל אשתו, שנאמר "ולאברהם הטיב בעברה". והינו דאמר להו רבא לבני מחוזא אוקירו לנשיכו פי היכי דתתעתרו [- וכך אמר רבא לבני מחוזא: כבדו את נשותיכם ותתעשרו]

(גמרא, מסכת בבא מציעא, דף נט, עמוד

א)

על פי כתבי האר"י יש קשר מיוחד בין נשמתו של רבא לאברהם אבינו, ולכן הוא זה שקורא ללמוד מאברהם ולכבד את הנשים. יש כמה רמזים נאים לקשר בין שניהם: המילים "אברם" ו"מרבא" מורכבות מאותן אותיות; רבא היה גר במחוזא, ועל אברהם נאמר בתורה ש"היה דבר ה' אל אברם במחזה לאמר".

(רבי לוי יצחק, אביו של הרבי - לקוטי לוי יצחק, עמוד שעז)

בן ממשיך

וְהָאֵמָן בֶּה', וַיַּחֲשֶׁבָה לוֹ צִדְקָה

(פרק טו, פסוק ו)

נשאלת השאלה: וכי איזה פלא וחדידוש יש במה שאברהם אבינו, שמסר את עצמו למיתה על קידוש השם בכבשן האש, האמין בהבטחת השם שיהיה לו בן?

אלא שתשוקתו של אברהם הייתה שיהיה לו בן

אשר יירש את דרך עבודתו בעבודת השם, ואכן הקדוש ברוך הוא הבטיח לו שיוכה לך. והחדידוש הוא שאף על פי שיצחק יכול היה לבחור בעצמו את דרכו, ולא היה מוכרח להמשיך את דרכו של אברהם - בכל זאת, אברהם אבינו האמין בהבטחה של הקדוש ברוך הוא שבנו אכן ימשיך את דרכו.

(מפי חסידים - שמועות וסיפורים, חלק ג, עמוד 203)

שבת קודש פרשת נח

ג מרחשוון

- בקריאת התורה של תפילת מנחה, בפרשת 'לך' (וכן בימי שני וחמישי), מסיימים את עליית 'לוי' במילים "והכנעני אז בארץ".¹

יום שני

ה מרחשוון

- תענית 'שני' הראשונה מתעניות 'בה'ב' שלאחר חג הסוכות.²
- המנהג הרווח הוא לא להתענות בתעניות אלו. אך הם "עת רצון" שצריך להוסיף בהם בכל ענייני תורה ומצוות מתוך שמחה.³

יום שלישי

ו מרחשוון

- בארץ ישראל, מתחילים היום בלילה (בין שלישי לרביעי, ליל ז' מרחשוון) לומר בתפילה "ותן טל ומטר לברכה".⁴
- כדי להזכיר לציבור לומר "ותן טל ומטר" - לפני תפילת שמונה עשרה דופקים על השולחן וכדומה, אבל לא מכריזים זאת בדיבור.⁵

דין השוכח לומר

- מה יעשה מי ששכח לומר "ותן טל ומטר לברכה"⁶ [לא רק הערב, אלא תמיד]? - תלוי מתי נזכר:
- לפני שאמר את שם השם בסיום ברכת "מברך השנים" - חוזר אחורה ואומר "ותן טל ומטר לברכה", ומשם ממשיך את התפילה כרגיל לפי הסדר.
- אחרי שאמר את שם השם בסיום ברכת "מברך השנים" - מסיים את הברכה, אומר "ותן טל ומטר לברכה", וממשיך את התפילה כרגיל לפי הסדר.⁷
- אחרי שהתחיל לומר את הברכה הבאה, "תקע

בשופר" - בברכת "שמע קולנו", לפני שאומר "כי אתה שומע תפילת כל פה", יאמר "ותן טל ומטר לברכה".

- אחרי שאמר את שם השם בסיום ברכת "שומע תפילה" - מסיים את הברכה, אומר "ותן טל ומטר לברכה", וממשיך את התפילה כרגיל לפי הסדר.
- אחרי שהתחיל לומר את הברכה הבאה, "רצה" - חוזר אחורה ומתחיל שוב מברכת "ברך עלינו".
- [אם נזכר תכף לאחר אמירת שם ה' של אחת מן הברכות הבאות ("רצה", "מודים" ו"שים שלום") - מסיים "למדני חוקיך" ואז חוזר ומתחיל שוב "ברך עלינו".⁸]
- אחרי שסיים את "יהיו לרצון" השני שבסיום תפילת שמונה עשרה - חוזר אחורה ומתחיל שוב את התפילה מההתחלה.
- ואם נזכר רק כשהגיע זמן התפילה הבאה, מתפלל את התפילה שכעת הגיעה זמנה - ואחר כך מתפלל שוב את תפילת שמונה עשרה כהשלמה לתפילה הקודמת. זאת, חוץ מאשר אם לא אמר "ותן טל ומטר לברכה" במנחה של ערב שבת - שאז לא מתפלל פעמיים את תפילת שמונה עשרה של שבת.
- עד תפילת מנחה של ז' כסלו (כולל תפילה זו) - גם מי שמסתפק האם אמר "ותן טל ומטר לברכה" בתפילה, דינו כמו מי שבוודאי לא אמר, ועליו לנהוג כפי שפירטנו קודם. זאת, גם אם הוא מתפלל בקביעות כשליח ציבור.¹⁰

דין הנמצא בחו"ל

- תושב ארץ ישראל שנמצא בחוץ לארץ, לא מתחיל לומר "ותן טל ומטר" היום, ותושב חוץ לארץ שנמצא בארץ ישראל - מתחיל לומר "ותן טל ומטר", כפי מנהג בני המקום.¹¹
- מי שהיה בארץ ישראל היום והתחיל לומר "ותן טל ומטר", ממשיך לומר זאת גם אם יוצא לאחר מכן לחוץ לארץ. אך אם ניגש שם בתור שליח ציבור - יאמר בחזרת הש"ץ כפי מנהג המקום.¹²

1. ספר-המנהגים עמ' 14. לוח כולל-חב"ד.

2. טוש"ע וש"ע-אדמו"ר סי' תצב.

3. התנועות הוותיקות תשמ"ח ח"ג עמ' 258.

4. ש"ע אדמו"ר סי' קיז ס"א.

5. לוח כולל-חב"ד.

6. מכאן ואילך על-פי ש"ע אדמו"ר סי' קיז ס"ד-ה, ולוח כולל-חב"ד.

7. קצות-השולחן סי' כא ס"ט.

8. ראה "התקשרות" גיליון ת"ת עמ' 16.

9. על-פי ש"ע אדמו"ר סי' קיד ס"י וקצות-השולחן סי' כא ס"ו.

10. ראה לקט ציונים והערות לש"ע אדמו"ר סי' קיד ס"ו ס"י.

11. לקו"ש חלק יט עמ' 464. ובשולחן-מנחם ח"א עמ' רלב עם כמה הערות וצינונים.

12. ברכי יוסף ש"ע אור"ח סי' קיז. קצות-השולחן סי' כא ס"י.

ב מרחשוון

תער"ב

אדמו"ר הרש"ב מייסד את ישיבת "תורת אמת" בחברון, ושולח אליה את המשפיע הרב שלמה זלמן הבלין, ואיתו תלמידים משיבת תומכי תמימים שבליובאוויטש.

התלמידים השלוחים היו: אלטר שימחוביץ', הלל פריוטקין, צבי הירש קצב, יחזקאל פייגין, נחמן מנחם קרסיק, אברהם אליהו אשרוב וישראל זלמן אסנאס.

כשנתיים מאוחר יותר פרצה מלחמת העולם הראשונה, והשלטונות הטורקים גירשו מארץ ישראל את כל הנתנים הרוסים. כל תלמידי הישיבה נאלצו לעזוב את חברון ולחזור לליובאוויטש.

תרח"צ

נפטר הרב הקדוש ר' אברהם שניאורסון, חותנו של אדמו"ר הרי"צ. התפרסם בצדקותו, חסידותו וענוותנותו המופלאה.

לאחר פטירתו של אביו, הרב הקדוש ר' ישראל נח מניעז'ין, הפצירו בו חסידי אביו למלא את מקומו, אולם רבי אברהם סירב לקבל על עצמו את ההנהגה ונשאר בקשינוב. לפרנסתו עסק במסחר, אך עשה לילות כימים בתורה ועבודת ה' עד יומו האחרון. נטמן בקשינוב שבמולדתו.

ג מרחשוון

תרכ"ז

נפטר מהרי"ל מקאפוסט, הרב הקדוש רבי

יהודה לייב, בנו השני של אדמו"ר הצמח צדק. בגיל חמישים ושש, כחצי שנה בלבד לאחר הסתלקות אביו. נטמן בעיר קאפוסט.

לעת ערב קרא קריאת שמע בניגון של אבי סבו אדמו"ר הזקן, בדבקות נפלאה. במהלך הלילה הוא קרא פסוקי ייחוד השם, ואחר כך העביר את ידו על מצחו ואמר בדבקות: "אחת שאלתי מאת ה' אותה אבקש, שבתי בבית ה' כל ימי חיי, לחזות בנועם ה' ולבקר בהיכלו" - ויצאה נשמתו.

ד מרחשוון

תשכ"ה

לאחר פטירת אימו הרבנית חנה, החל הרבי לבאר מדי שבת קטע מפירוש רש"י בפרשת השבוע במהלך ההתוועדות.

הרבי סלל דרך מקורית בביאור פירוש רש"י על התורה ב"פשוטו של מקרא" וב"יינה של תורה", וזו הפכה לנכס צאן ברזל בתורתו של הרבי. ברבות השנים הודגשו על ידי הרבי מאות כללים שהתווה רש"י בפירושו על התורה, וכל אלה נאספו בספר "כללי רש"י".

ז מרחשוון

תשמ"ו

הרבי קורא לפרסם על הדרישה לביאת משיח צדקנו, באמצעות שליחת מכתב לעשרה אנשים שיקרא להם להפיץ אותו הלאה לעוד עשרה אנשים, וכן הלאה.

עמדת התהילים היומי מהודרת לבית הכנסת!

לאור הביקוש, ניתן להשיג שוב את עמדת התהילים והפעם בשני גדלים ובעיצוב משובח

רכישת העמדה במחיר עלות פנו לבית חב"ד
או כנסו לאתר chabadisrael.co.il/theilim

שָׁלֹשׁ מֵאוֹת אֲמָה אַרְבֵּי הַתֵּבָה חֲמוֹשִׁים אֲמָה
רֶחֱבָה וּשְׁלֹשִׁים אֲמָה קוֹמָתָהּ: וַדִּין דַּמְעָבַד יָתָה
תֵּלֶת מָאָה אֲמִין אֲרָפָא דְתַבּוּתָא חֲמִשִּׁין אֲמִין
פְּתִיָה וּתְלָתִין אֲמִין רִימָה: טו צָהָר | תַּעֲשֶׂה
לְתֵבָה וְאֶל־אֲמָהּ תִּכְלָנָה מִלְמַעְלָה וּפִתַּח
הַתֵּבָה בְּצִדָּהּ תִּשָּׂים תַּחְתִּים שְׁנַיִם וּשְׁלֹשִׁים
תַּעֲשֶׂה: צָהָר | תַּעֲשֶׂה לְתֵבָה וְאֶל־אֲמָהּ תִּכְלָנָה
מִלְמַעְלָה וּפִתַּח הַתֵּבָה בְּצִדָּהּ תִּשָּׂים תַּחְתִּים
שְׁנַיִם וּשְׁלֹשִׁים תַּעֲשֶׂה: גַּהוּר תַּעֲבִיד לְתַבּוּתָא
וְלֹא־מִתָּא תִּשְׁכַּלְלָנָה מִלְעֵלָא וְתַרְעָא דְתַבּוּתָא
בְּסִטְרָה תִּשּׁוּי מְדוּרִין אֲרַעִין תַּנְגִּין וּתְלִיתָאִין
תַּעֲבִידָנָה: יז וְאֲנִי הִנְנִי מֵבִיא אֶת־הַמָּבּוּל מִיָּם
עַל־הָאָרֶץ לְשַׁחַת כָּל־בָּשָׂר אֲשֶׁר־בּוֹ רוּחַ חַיִּים
מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם כָּל אֲשֶׁר־בָּאָרֶץ יָגוּעַ: וְאֲנִי הִנְנִי
מֵבִיא אֶת־הַמָּבּוּל מִיָּם עַל־הָאָרֶץ לְשַׁחַת כָּל־בָּשָׂר
אֲשֶׁר־בּוֹ רוּחַ חַיִּים מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם כָּל אֲשֶׁר־בָּאָרֶץ
יָגוּעַ: וְאֲנִי הֵא אֲנִי מִיָּתִי יָת טוֹפָנָא מִזָּא עַל
אֲרַעָא לְחַבְלָא כָּל בְּסָרָא דִּי בָּהּ רוּחָא דְחַיִּי
מִתַּחַת שָׁמַיָא כָּל דִּי בָּאֲרַעָא יָמוּת: יח וְהִקְמַתִּי
אֶת־בְּרִיתִי אִתְּךָ וּבֵאתִי אֶל־הַתֵּבָה אִתָּהּ וּבִנְיָךְ
וְאִשְׁתְּךָ וְנִשְׁי־בְנֶיךָ אִתְּךָ: וְהִקְמַתִּי אֶת־בְּרִיתִי
אִתְּךָ וּבֵאתִי אֶל־הַתֵּבָה אִתָּהּ וּבִנְיָךְ וְאִשְׁתְּךָ וְנִשְׁי־
בְנֶיךָ אִתְּךָ: וְאַקִּם יָת קִיָּמִי עִמָּךְ וְתַעֲוֹל לְתַבּוּתָא
אַתָּה וּבְנֶיךָ וְאִתְּךָ וְנִשְׁי־בְנֶיךָ עִמָּךְ: יט וּמִכָּל־חַיִּי
מִכָּל־בָּשָׂר שְׁנַיִם מִכָּל תֵּבָיָא אֶל־הַתֵּבָה לְהַחֲיָה
אִתְּךָ זָכָר וְנִקְבָּה יְהִיו: וּמִכָּל־חַיִּי מִכָּל־בָּשָׂר שְׁנַיִם
מִכָּל תֵּבָיָא אֶל־הַתֵּבָה לְהַחֲיָה אִתְּךָ זָכָר וְנִקְבָּה
יְהִיו: וּמִכָּל דְּחַיִּי מִכָּל בְּסָרָא תְּרִין מִכָּלָא תַּעֲוִל
לְתַבּוּתָא לְקִיָּמָא עִמָּךְ דְּכָר וְנִקְבָּא יְהוֹן: כ מִהָעוֹף
לְמִינֵהוּ וּמִן־הַבְּהֵמָה לְמִינָהּ מִכָּל רֶמֶשׂ הָאֲדָמָה
לְמִינֵהוּ שְׁנַיִם מִכָּל יִבְאוּ אֵלֶיךָ לְהַחֲיָה: מִהָעוֹף
לְמִינֵהוּ וּמִן־הַבְּהֵמָה לְמִינָהּ מִכָּל רֶמֶשׂ הָאֲדָמָה
לְמִינֵהוּ שְׁנַיִם מִכָּל יִבְאוּ אֵלֶיךָ לְהַחֲיָה: מַעֲוָפָא

ט אֱלֹהֵי תוֹלְדָתָא נָח אִישׁ צָדִיק תָּמִים הָיָה
בְּדֶרֶכָיו אֶת־הָאֱלֹהִים הִתְהַלֵּךְ־נָח: אֱלֹהֵי
תוֹלְדָתָא נָח אִישׁ צָדִיק תָּמִים הָיָה בְּדֶרֶכָיו
אֶת־הָאֱלֹהִים הִתְהַלֵּךְ־נָח: אֵלֶיךָ תוֹלְדָתָא נָח
גָּבַר זַכָּא שְׁלִים הָיָה בְּדֶרֶכָיו בְּדַחְלָתָא דְיִי הִלִּיךְ
נָח: י וַיּוֹלֶד נָח שְׁלֹשָׁה בָנִים אֶת־שֵׁם אֶת־חָם
וְאֶת־יָפֶת: וַיּוֹלֶד נָח שְׁלֹשָׁה בָנִים אֶת־שֵׁם אֶת־חָם
וְאֶת־יָפֶת: וְאוֹלִיד נָח תִּלְתָּא בְּנֵי יָת שֵׁם יָת חָם
וְיָת יָפֶת: יא וַתִּשְׁחַת הָאָרֶץ לִפְנֵי הָאֱלֹהִים
וַתִּמְלֵא הָאָרֶץ חָמָס: וַתִּשְׁחַת הָאָרֶץ לִפְנֵי
הָאֱלֹהִים וַתִּמְלֵא הָאָרֶץ חָמָס: וְאֶתְחַבְּלַת אֲרַעָא
קָדָם יי וְאֶתְמַלִּיאַת אֲרַעָא חֲטוּפִין: יב וַיֵּרָא
אֱלֹהִים אֶת־הָאָרֶץ וְהִנֵּה נִשְׁחָתָה כִּי־הִשְׁחִית
כָּל־בָּשָׂר אֶת־דֶּרְכָּהּ עַל־הָאָרֶץ: וַיֵּרָא אֱלֹהִים
אֶת־הָאָרֶץ וְהִנֵּה נִשְׁחָתָה כִּי־הִשְׁחִית כָּל־בָּשָׂר
אֶת־דֶּרְכָּהּ עַל־הָאָרֶץ: וַחֲזָא יי יָת אֲרַעָא וְהָא
אֶתְחַבְּלַת אֲרִי חַבִּילוֹ כָּל בְּסָרָא אֲנָשׁ יָת אֲרַחָה עַל
אֲרַעָא: סג וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים לְנָח קֵץ כָּל־בָּשָׂר בָּא
לִפְנֵי כִי־מָלְאָה הָאָרֶץ חָמָס מִפְּנֵיהֶם וְהִנְנִי
מַשְׁחִיתָם אֶת־הָאָרֶץ: וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים לְנָח קֵץ
כָּל־בָּשָׂר בָּא לִפְנֵי כִי־מָלְאָה הָאָרֶץ חָמָס מִפְּנֵיהֶם
וְהִנְנִי מַשְׁחִיתָם אֶת־הָאָרֶץ: וְאָמַר יי לְנָח קָצָא
דְּכָל בְּסָרָא עַל־תִּלְקַדְמִי אֲרִי אֶתְמַלִּיאַת אֲרַעָא
חֲטוּפִין מִן קָדָם עוֹבְדִיהוֹן בִּישְׂיָא וְהָא אֲנִי
מַחְבְּלֵהוֹן עִם אֲרַעָא: יד עֲשֵׂה לָךְ תֵּבָת עֲצֵי־גִפְרִי
קָנִים תַּעֲשֶׂה אֶת־הַתֵּבָה וְכַפְרֶתָּ אֹתָהּ מַבִּית
וּמַחוּץ בַּכֹּפֶר: עֲשֵׂה לָךְ תֵּבָת עֲצֵי־גִפְרִי קָנִים
תַּעֲשֶׂה אֶת־הַתֵּבָה וְכַפְרֶתָּ אֹתָהּ מַבִּית וּמַחוּץ
בַּכֹּפֶר: עֵיבַד לָךְ תַּבּוּתָא דְאַעִין דְקִדְרוֹם מְדוּרִין
תַּעֲבִיד יָת תַּבּוּתָא וְתַחֲפִי יָתָה מִגּוֹ וּמִבְּרָא
בְּכַפְרָא: טו וְהָא אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה אֹתָהּ שְׁלֹשׁ מֵאוֹת
אֲמָה אַרְבֵּי הַתֵּבָה חֲמוֹשִׁים אֲמָה רֶחֱבָה
וּשְׁלֹשִׁים אֲמָה קוֹמָתָהּ: וְהָא אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה אֹתָהּ

לזנוהי ומן בעירא לזנה ומכל רחשא דארעא
 לזנוהי תרין מכלא יצלון לותף לקימא: כא ואתה
 קח־לך מכל־מאכל אשר יאכל ואספת אליך
 והיה לך ולחם לאכלה: ואתה קח־לך מכל־
 מאכל אשר יאכל ואספת אליך והיה לך ולחם
 לאכלה: ואת סב לך מכל מיכל דמתאכל ותכנוש
 לותף ויהי לך ולחון למיכל: כג ויעש גח ככל
 אשר צוה אתו אלהים כן עשה: ויעש גח ככל
 אשר צוה אתו אלהים כן עשה: ועבד נח ככל די
 פקיד יתה יי כן עבד:

שני א ויאמר יהוה לנח בא־אתה וכל־ביתך
 אליהתבה כִּי־אתך ראיתי צדיק לפני בדור
 הזה: ויאמר יהוה לנח בא־אתה וכל־ביתך אל־
 התבה כִּי־אתך ראיתי צדיק לפני בדור הזה:
 ואמר יי לנח עול את וכל אנש ביתך לתבותא
 ארי יתף חזיתי ופאי קדמי בדרא הדין: כ מכל
 הבהמה הטהורה תקח־לך שבעה שבעה איש
 ואשתו ומן־הבהמה אשר לא טהרה הוא
 שנים איש ואשתו: מכל הבהמה הטהורה
 תקח־לך שבעה שבעה איש ואשתו ומן־הבהמה
 אשר לא טהרה הוא שנים איש ואשתו: מכל
 בעירא דכיא תסב לך שבעא שבעא דכר ונקבא
 ומן בעירא דלא איתקא דכיא היא תרין דכר
 ונקבא: ג גם מעוף השמים שבעה שבעה זכר
 ונקבה לחיות זרע על־פני כל־הארץ: גם מעוף
 השמים שבעה שבעה זכר ונקבה לחיות זרע
 על־פני כל־הארץ: אף מעופא דשמיא שבעא
 שבעא דכר ונקבא לקימא זרעא על אפי כל
 ארעא: ד פי לַיָּמִים עוד שבעה אגלי ממטיר
 על־הארץ ארבעים יום וארבעים לילה ומחיתי
 את־כל־היקום אשר עשיתי מעל פני האדמה:
 פי לַיָּמִים עוד שבעה אגלי ממטיר על־הארץ
 ארבעים יום וארבעים לילה ומחיתי את־כל־
 היקום אשר עשיתי מעל פני האדמה: ארי לזמן

יומין עוד שבעא אגא מחת מטרא על ארעא
 ארבעין יומין וארבעין לילון ואמחי ית כל
 יקומא די עבדת מעל אפי ארעא: ה ויעש גח
 ככל אשר־צוהו יהוה: ויעש גח ככל אשר־צוהו
 יהוה: ועבד נח ככל די פקידה יי: ו ונח בן־שש
 מאות שנה והמבול היה מים על־הארץ: ונח
 בן־שש מאות שנה והמבול היה מים על־הארץ:
 ונח בר שת מאה שנין וטופנא הנה מיא על
 ארעא: ז ויבא נח ובניו ואשתו ונשי־בניו אתו
 אליהתבה מפני מן המבול: ויבא נח ובניו
 ואשתו ונשי־בניו אתו אליהתבה מפני מן
 המבול: ועאל נח ובנוהי ואתתה ונשי בנוהי
 עמה לתבותא מן קדם מי טופנא: ח מן־הבהמה
 הטהורה ומן־הבהמה אשר איננה טהרה ומן־
 העוף וכל אשר־רמש על־האדמה: מן־הבהמה
 הטהורה ומן־הבהמה אשר איננה טהרה ומן־
 העוף וכל אשר־רמש על־האדמה: מן בעירא
 דכיא ומן בעירא די ליתקא דכיא ומן עופא וכל
 די רחש על ארעא: ט שנים שנים באו אל־נח
 אליהתבה זכר ונקבה באשר צוה אלהים
 את־נח: שנים שנים באו אל־נח אליהתבה זכר
 ונקבה באשר צוה אלהים את־נח: תרין תרין עלו
 לות נח לתבותא דכר ונקבא כמא די פקיד יי ית
 נח: י ויהי לשבעת הימים ומי המבול היו
 על־הארץ: ויהי לשבעת הימים ומי המבול היו
 על־הארץ: והנה לזמן שבעת יומין ומי טופנא
 הוו על ארעא: יא בשנת שש־מאות שנה לחיי־
 נח בחדש השני בשבעה־עשר יום לחדש ביום
 הזה נבקעו פל־מעיוֹת תהום רבה וארפת
 השמים נפתחו: בשנת שש־מאות שנה לחיי־נח
 בחדש השני בשבעה־עשר יום לחדש ביום הזה
 נבקעו פל־מעיוֹת תהום רבה וארפת השמים
 נפתחו: בשנת שת מאה שנין לחיי נח בִּירְחא
 תנינא בשבעת עשרא יומא לִירְחא ביומא הדין

אֲתִבְּעוּ כָּל מְבוּעֵי תְּהוֹמָא רַבָּא וְכוּי
 שְׁמִיָּא אֲתַפְתְּחוּ: י וְיְהִי הַגֶּשֶׁם עַל־הָאָרֶץ
 אֲרֻבָּעִים יוֹם וְאֲרֻבָּעִים לַיְלָה: וְיְהִי הַגֶּשֶׁם עַל־
 הָאָרֶץ אֲרֻבָּעִים יוֹם וְאֲרֻבָּעִים לַיְלָה: וְהָיָה מִטְּרָא
 נָחַת עַל אֶרֶץ אֲרֻבָּעִין יָמִין וְאֲרֻבָּעִין לִילּוֹן:
 י בְּעֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה בָּא נָח וְשֵׁם־וְחָם וִיפֶת
 בְּנֵי־נֹחַ וְאַשֶׁת נֹחַ וּשְׁלֹשֶׁת נְשִׁי־בָנָיו אִתָּם
 אֶל־הַתֵּבָה: בְּעֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה בָּא נָח וְשֵׁם־וְחָם
 וִיפֶת בְּנֵי־נֹחַ וְאַשֶׁת נֹחַ וּשְׁלֹשֶׁת נְשִׁי־בָנָיו אִתָּם
 אֶל־הַתֵּבָה: בְּכָרִן יוֹמָא הָדִין עָאֵל נָח וְשֵׁם וְחָם
 וִיפֶת בְּנֵי נֹחַ וְאִתָּת נֹחַ וְחֵלְתָא נְשִׁי בְנוֹהֵי עֲמֻהוֹן
 לְתַבּוּתָא: י חֲמָה וְכָל־חַיָּה לְמִינָהּ וְכָל־
 הַבְּהֵמָה לְמִינָהּ וְכָל־הָרֶמֶשׂ הָרֹמֵשׂ עַל־הָאָרֶץ
 לְמִינָהּ וְכָל־הָעוֹף לְמִינָהּ כָּל צֶפֶר כָּל־כְּנָף:
 חֲמָה וְכָל־חַיָּה לְמִינָהּ וְכָל־הַבְּהֵמָה לְמִינָהּ וְכָל־
 הָרֶמֶשׂ הָרֹמֵשׂ עַל־הָאָרֶץ לְמִינָהּ וְכָל־הָעוֹף
 לְמִינָהּ כָּל צֶפֶר כָּל־כְּנָף: אֲנֹן וְכָל חַיָּתָא לִזְנָה
 וְכָל בְּעִירָא לִזְנָה וְכָל רַחֲשָׂא דְרַחֲשׁ עַל אֶרֶץ
 לִזְנוּהִי וְכָל עוֹפָא לִזְנוּהִי כָּל צֶפֶר כָּל דְּפָרַח:
 ט וַיָּבֹאוּ אֵלֶינָח אֶל־הַתֵּבָה שְׁנַיִם שָׁנִים מִכָּל־
 הַבֶּשֶׂר אֲשֶׁר־בָּו רֹחַ חַיִּים: וַיָּבֹאוּ אֵלֶינָח אֶל־
 הַתֵּבָה שְׁנַיִם שָׁנִים מִכָּל־הַבֶּשֶׂר אֲשֶׁר־בָּו רֹחַ
 חַיִּים: וְעָלוּ עִם נֹחַ לְתַבּוּתָא תְּרִין תְּרִין מִכָּל
 בִּשְׂדָא דִּי בַּה רֹחָא דְחַיִּי: ט וְהַבָּאִים זָכָר וּנְקֵבָה
 מִכָּל־בֶּשֶׂר בָּאוּ כֹּאֲשֶׁר צִוָּה אֱלֹהִים וַיִּסְגֹּר
 יְהוָה בַּעֲדָו: וְהַבָּאִים זָכָר וּנְקֵבָה מִכָּל־בֶּשֶׂר בָּאוּ
 כֹּאֲשֶׁר צִוָּה אֱלֹהִים וַיִּסְגֹּר יְהוָה בַּעֲדָו: וְעָלִיא
 דְּכַר וּנְקֵבָא מִכָּל בִּשְׂדָא עָלוּ כְּמָא דִּי פְקִיד יְתָה
 יי וַאֲגֹן יי (בְּמִמְרָה) עֲלוּהִי:

שְׁלִישִׁי י וְיְהִי הַמָּבּוּל אֲרֻבָּעִים יוֹם עַל־הָאָרֶץ
 וַיִּרְבּוּ הַמַּיִם וַיִּשְׂאוּ אֶת־הַתֵּבָה וְתָרָם מֵעַל
 הָאָרֶץ: וְיְהִי הַמָּבּוּל אֲרֻבָּעִים יוֹם עַל־הָאָרֶץ וַיִּרְבּוּ
 הַמַּיִם וַיִּשְׂאוּ אֶת־הַתֵּבָה וְתָרָם מֵעַל הָאָרֶץ: וְהָיָה
 טוֹפָנָא אֲרֻבָּעִין יוֹמִין עַל אֶרֶץ וּסְגִיָּאוּ מִיָּא

וַיִּטְּלוּ יָת תַּבּוּתָא וְאֲתַרְמַת מֵעַל אֶרֶץ: י וַיִּגְבְּרוּ
 הַמַּיִם וַיִּרְבּוּ מְאֹד עַל־הָאָרֶץ וַתִּלָּךְ הַתֵּבָה
 עַל־פָּנֵי הַמַּיִם: וַיִּגְבְּרוּ הַמַּיִם וַיִּרְבּוּ מְאֹד עַל־
 הָאָרֶץ וַתִּלָּךְ הַתֵּבָה עַל־פָּנֵי הַמַּיִם: וַתְּקִיפוּ מִיָּא
 וּסְגִיָּאוּ לַחֲדָא עַל אֶרֶץ וּמִהֲלָכָא תַבּוּתָא עַל אֲפִי
 מִיָּא: י וְהַמַּיִם גָּבְרוּ מְאֹד מְאֹד עַל־הָאָרֶץ
 וַיִּכְסּוּ כָּל־הַהָרִים הַגְּבוּהִים אֲשֶׁר־תַּחַת כָּל־
 הַשָּׁמַיִם: וְהַמַּיִם גָּבְרוּ מְאֹד מְאֹד עַל־הָאָרֶץ וַיִּכְסּוּ
 כָּל־הַהָרִים הַגְּבוּהִים אֲשֶׁר־תַּחַת כָּל־הַשָּׁמַיִם: וּמִיָּא
 תְּקִיפוּ לַחֲדָא לַחֲדָא עַל אֶרֶץ וְאֲתַחֲפִיאוּ כָּל
 טוּרִיָּא רְמִיָּא דִּי תַחוּת כָּל שְׁמִיָּא: כ חֲמֹשׁ עֶשְׂרֵה
 אֲמָה מִלְּמַעְלָה גָּבְרוּ הַמַּיִם וַיִּכְסּוּ הַהָרִים: חֲמֹשׁ
 עֶשְׂרֵה אֲמָה מִלְּמַעְלָה גָּבְרוּ הַמַּיִם וַיִּכְסּוּ הַהָרִים:
 חֲמֹשׁ עֶשְׂרֵי אֲמִין מִלְּעֵלָא תְּקִיפוּ מִיָּא וְאֲתַחֲפִיאוּ
 טוּרִיָּא: כא וַיִּגָּע כָּל־בֶּשֶׂר | הָרֶמֶשׂ עַל־הָאָרֶץ
 בָּעוֹף וּבַבְּהֵמָה וּבַחַיָּה וּבְכָל־הַשָּׂרִץ הַשָּׂרִץ
 עַל־הָאָרֶץ וְכָל הָאָדָם: וַיִּגָּע כָּל־בֶּשֶׂר | הָרֶמֶשׂ
 עַל־הָאָרֶץ בָּעוֹף וּבַבְּהֵמָה וּבַחַיָּה וּבְכָל־הַשָּׂרִץ
 הַשָּׂרִץ עַל־הָאָרֶץ וְכָל הָאָדָם: וּמִית כָּל בִּשְׂדָא
 דְּרַחֲשׁ עַל אֶרֶץ בְּעוֹפָא וּבְבִעִירָא וּבְחַיָּתָא וּבְכָל־
 רַחֲשָׂא דְרַחֲשׁ עַל אֶרֶץ וְכָל אֲנָשָׂא: כב כָּל אֲשֶׁר
 נִשְׁמַת־רוּחַ חַיִּים בָּאֲפִיו מִכָּל אֲשֶׁר בְּחַרְבָּה
 מָתוּ: כָּל אֲשֶׁר נִשְׁמַת־רוּחַ חַיִּים בָּאֲפִיו מִכָּל אֲשֶׁר
 בְּחַרְבָּה מָתוּ: כָּל דִּי נִשְׁמַתָּא רֹחָא דְחַיִּין
 בְּאַנְפוּהִי מִכָּל דִּי בִּנְשַׁתָּא מִיתוּ: כג וַיָּמָח אֶת־
 כָּל־הַיָּקוֹם | אֲשֶׁר | עַל־פָּנֵי הָאֲדָמָה מֵאָדָם
 עַד־בְּהֵמָה עַד־רֶמֶשׂ וְעַד־עוֹף הַשָּׁמַיִם וַיִּמָּחוּ
 מִן־הָאָרֶץ וַיִּשְׂאָר אֲדָמָה וְאֲשֶׁר אִתּוֹ בַּתֵּבָה:
 וַיָּמָח אֶת־כָּל־הַיָּקוֹם | אֲשֶׁר | עַל־פָּנֵי הָאֲדָמָה
 מֵאָדָם עַד־בְּהֵמָה עַד־רֶמֶשׂ וְעַד־עוֹף הַשָּׁמַיִם
 וַיִּמָּחוּ מִן־הָאָרֶץ וַיִּשְׂאָר אֲדָמָה וְאֲשֶׁר אִתּוֹ בַּתֵּבָה:
 וּמָחָא יָת כָּל יְקוּמָא דִּי עַל אֲפִי אֶרֶץ מֵאֲנָשָׂא
 עַד בְּעִירָא עַד רַחֲשָׂא וְעַד עוֹפָא דְשְׁמִיָּא
 וְאֲתַמַּחִיאוּ מִן אֶרֶץ וְאֲשַׁתָּאֵר בְּרַם נֹחַ וְדִי עִמָּה

בתבותא: ט ויגברו המים עליהארץ חמשים ומאת יום: ויגברו המים עליהארץ חמשים ומאת יום: ויתקיפו מים על ארעא מאה וחמשים יומין: א ויזכר אלהים את־נח ואת כל־החיה ואת כל־הבהמה אשר אתו בתבה ויעבר אלהים רוח על־הארץ וישכו המים: ויזכר אלהים את־נח ואת כל־החיה ואת־כל־הבהמה אשר אתו בתבה ויעבר אלהים רוח על־הארץ וישכו המים: וידכיר יי ית נח וית כל חיתא וית כל בעירא די עמה בתבותא ואעבר יי רוחא על ארעא ונחו מים: ב ויסכרו מעינת תהום וארבת השמים ויכלא הגשם מן־השמים: ויסכרו מעינת תהום וארבת השמים ויכלא הגשם מן־השמים: ואסתכרו מבועי תהומא וכוי שמיא ואתכלי מטרא מן שמיא: ג וישבו המים מעל הארץ הלוך ושוב ויחסרו המים מקצה המים ומאת יום: וישבו המים מעל הארץ הלוך ושוב ויחסרו המים מקצה המים ומאת יום: ותבו מים מעל ארעא אזלין ותיבין וחסרו מים מסוף מאה וחמשים יומין: ד ותנח התבה בחדש השביעי בשבעה־עשר יום לחדש על הרי אררט: ותנח התבה בחדש השביעי בשבעה־עשר יום לחדש על הרי אררט: ונחת תבותא בירחא שביעאה בשבעת עשר יומא לירחא על טורי קרדו: ה והמים היו הלוך וחסור עד החדש העשירי בעשירי באחד לחדש נראו ראשי ההרים: והמים היו הלוך וחסור עד החדש העשירי בעשירי באחד לחדש נראו ראשי ההרים: ומיא הוו אזלין וחסרין עד ירחא עשיראה בעשיראה בחד לירחא אתחזיאו רישי טוריא: ו ויהי מקץ ארבעים יום ויפתח נח את־חלון התבה אשר עשה: ויהי מקץ ארבעים יום ויפתח נח את־חלון התבה אשר עשה: והנה מסוף ארבעין יומין ויפתח נח ית פות תבותא די עבד: ו וישלח

את־הערב ויצא יצוא ושוב עד־יבשת המים מעל הארץ: וישלח את־הערב ויצא יצוא ושוב עד־יבשת המים מעל הארץ: ושלח ית ערפא ונפק מפק ותיב עד דבישו מים מעל ארעא: ה וישלח את־היונה מאתו לראות הקלו המים מעל פני האדמה: וישלח את־היונה מאתו לראות הקלו המים מעל פני האדמה: ושלח ית יונה מלונה למחזי קליאו מים מעל אפי ארעא: ו ואלא־מצאה היונה מנוח לכף־רגלה ותשב אליו אל־התבה כמים על־פני כל הארץ וישלח ידו ויקחה ויבא אתה אליו אל־התבה: ואלא־מצאה היונה מנוח לכף־רגלה ותשב אליו אל־התבה כמים על־פני כל־הארץ וישלח ידו ויקחה ויבא אתה אליו אל־התבה: ולא אשפחת יונה מנח לפרסת רגלה ותבת לונה לתבותא ארי מים על אפי כל ארעא ואושיט ידה ונסבה ואעיל תה לונה לתבותא: ו ויחל עוד שבעת ימים אחרים ונסף שלח את־היונה מן־התבה: ויחל עוד שבעת ימים אחרים ונסף שלח את־היונה מן־התבה: ואוריד עוד שבעא יומין אתרנין ואוסרף שלח ית יונה מן תבותא: א ותבא אליו היונה לעת ערב והנה עלה־זית טרף בפיה וידע נח כִּי־קלו המים מעל הארץ: ותבא אליו היונה לעת ערב והנה עלה־זית טרף בפיה וידע נח כִּי־קלו המים מעל הארץ: ואמת לונה יונה לעדן רמשא והא טרף זיתא תביר נחית בפומה וידע נח ארי קליאו מים מעל ארעא: י ויחל עוד שבעת ימים אחרים וישלח את־היונה ולא־יספה שוב־אליו עוד: ויחל עוד שבעת ימים אחרים וישלח את־היונה ולא־יספה שוב־אליו עוד: ואוריד עוד שבעה יומין אתרנין ושלח ית יונה ולא אוסיפת למתוב לונה עוד: י ויהי באחת ושש־מאות שנה בראשון באחד לחדש חרבו המים מעל הארץ ויסר נח את־

לַיהוָה וַיִּקָּח מִכָּל | הַבְּהֵמָה הַטְּהוֹרָה וּמִכָּל
הָעוֹף הַטְּהוֹר וַיַּעַל עֹלֹת בַּמִּזְבֵּחַ: וַיֵּבֶן נֹחַ מִזְבֵּחַ
לַיהוָה וַיִּקָּח מִכָּל | הַבְּהֵמָה הַטְּהוֹרָה וּמִכָּל הָעוֹף
הַטְּהוֹר וַיַּעַל עֹלֹת בַּמִּזְבֵּחַ: וּבָנָה נֹחַ מִדְּבָרָא קָדָם
יְיָ וַיִּסֵּב מִכָּל בְּעִירָא דְנִינָא וּמִכָּל עוֹפָא דְכִי
אִסִּיק עֲלֹן בַּמִּדְבָּרָא: כֹּא וַיֵּרַח יְהוָה אֶת־רֵיחַ
הַנִּיחֹחַ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־לִבּוֹ לֹא אֶסַּף לְקַלֵּל
עוֹד אֶת־הָאָדָמָה בַּעֲבוּר הָאָדָם כִּי יַעַר לִבִּי
הָאָדָם רַע מִנְעֲרִיו וְלֹא־אֶסַּף עוֹד לְהַכּוֹת
אֶת־כָּל־חַי בַּאֲשֶׁר עָשִׂיתִי: וַיֵּרַח יְהוָה אֶת־רֵיחַ
הַנִּיחֹחַ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־לִבּוֹ לֹא אֶסַּף לְקַלֵּל עוֹד
אֶת־הָאָדָמָה בַּעֲבוּר הָאָדָם כִּי יַעַר לִבִּי הָאָדָם רַע
מִנְעֲרִיו וְלֹא־אֶסַּף עוֹד לְהַכּוֹת אֶת־כָּל־חַי בַּאֲשֶׁר
עָשִׂיתִי: וְקָבִיל יְיָ בְּרַעְיוֹא יֵת קוֹרְבָנָהּ וַאֲמַר יְיָ
בְּמִימְרָהּ לֹא אוֹסֵף לְמַלֵּט עוֹד יֵת אֲרַעָא בְּדִיל
חוּבֵי אָנָּשָׁא אַרִי יֵצְרָא לְכָא דְאָנָּשָׁא בִישׁ מִזְעִירָה
וְלֹא אוֹסֵף עוֹד לְמַמְחֵי יֵת כָּל דְּחֵי כְּמָא דְעַבְדִּית:
כַּ עַד כָּל־יְמֵי הָאָרֶץ זֶרַע וְקָצִיר וְקֹר וְחָם וְקִיץ
וְחֹרֶף וַיּוֹם וְלַיְלָה לֹא יִשְׁבְּתוּ: עַד כָּל־יְמֵי הָאָרֶץ
זֶרַע וְקָצִיר וְקֹר וְחָם וְקִיץ וְחֹרֶף וַיּוֹם וְלַיְלָה לֹא
יִשְׁבְּתוּ: עוֹד כָּל יוֹמֵי אֲרַעָא זֶרַע וְחֹרֶף וְחֻצָּדָא וְקוֹרָא
וְחוּמָא וְקִשְׁטָא וְסִתְנָא וּיָמָם וְלַיְלָא לֹא יִבְטְלוּ:
« וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת־נֹחַ וְאֶת־בְּנָיו וַיֹּאמֶר לָהֶם
פְּרוּ וּרְבוּ וּמִלְאוּ אֶת־הָאָרֶץ: וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים
אֶת־נֹחַ וְאֶת־בְּנָיו וַיֹּאמֶר לָהֶם פְּרוּ וּרְבוּ וּמִלְאוּ
אֶת־הָאָרֶץ: וַיְבָרֶךְ יְיָ יֵת נֹחַ וְיֵת בְּנוֹהֵי וַאֲמַר לַהוֹן
פּוֹשׁוּ וּסְגוּ וּמְלוּ יֵת אֲרַעָא: כ וּמוֹרָאכֶם וְחִתְכֶּם
יִהְיֶה עַל כָּל־חֵית הָאָרֶץ וְעַל כָּל־עוֹף הַשָּׁמַיִם
בְּכֹל אֲשֶׁר תִּרְמַשׁ הָאָדָמָה וּבְכָל־דָּגֵי הַיָּם
בִּידְכֶם נִתְּנוּ: וּמוֹרָאכֶם וְחִתְכֶּם יִהְיֶה עַל כָּל־חֵית
הָאָרֶץ וְעַל כָּל־עוֹף הַשָּׁמַיִם בְּכֹל אֲשֶׁר תִּרְמַשׁ
הָאָדָמָה וּבְכָל־דָּגֵי הַיָּם בִּידְכֶם נִתְּנוּ: וּדְחַלְתְּכוֹן
וְאִימְתְּכוֹן תְּהִי עַל כָּל חַיִּת אֲרַעָא וְעַל כָּל עוֹפָא
דְּשָׁמַיָא בְּכָל דִּי תִרְחִישׁ אֲרַעָא וּבְכָל נִנְיָ יִמָּא

בַּיָּדְכוֹן יִהְיוּ מְסִירִין: ג כָּל־רֹמֶשׁ אֲשֶׁר הוּא־חִי לָכֶם יִהְיֶה לְאֹכְלָהּ בִּירֹק עֹשֵׁב נִתְּתִי לָכֶם אֶת־כָּל: כָּל־רֹמֶשׁ אֲשֶׁר הוּא־חִי לָכֶם יִהְיֶה לְאֹכְלָהּ בִּירֹק עֹשֵׁב נִתְּתִי לָכֶם אֶת־כָּל: כָּל רֹחֶשָׁא דְהוּא חִי לְכוֹן יְהִי לְמִיכָל בִּירֹק עֹשֵׁב אֶת־כָּל: לְכוֹן יֵת כָּל־אֶדְ-בִּשְׂרָא בְּנִפְשׁוֹ דְּמֹו לֹא תֹאכְלוּ: אֶדְ-בִּשְׂרָא בְּנִפְשׁוֹ דְּמֹו לֹא תֹאכְלוּ: בְּרֵם בִּשְׂרָא בְּנִפְשָׁה דְּמֹה לֹא תִּכְלוּ: ה וְאֵךְ אֶת־דִּמְכֶם לְנִפְשֵׁיכֶם אֲדִרְשׁ מִיַּד כָּל־חַיָּה אֲדִרְשְׁנוּ וּמִיַּד הָאָדָם מִיַּד אִישׁ אֲחִיו אֲדִרְשׁ אֶת־נִפְשׁ הָאָדָם: וְאֵךְ אֶת־דִּמְכֶם לְנִפְשֵׁיכֶם אֲדִרְשְׁנוּ וּמִיַּד הָאָדָם מִיַּד אִישׁ אֲחִיו אֲדִרְשׁ אֶת־נִפְשׁ הָאָדָם: וּבְרֵם יֵת דְּמִכּוֹן לְנִפְשֵׁיכֶם אֲתַבַּע מִיַּד כָּל חֵיתָא אֲתַבַּעְנָהּ וּמִיַּד אֲנָשָׁא מִיַּד גְּבֵר דִּישׁוּד יֵת דְּמָא דְאַחֵיהּ אֲתַבַּע יֵת נִפְשָׁא דְאַנְשָׁא: וְשִׁפְדֵּי דֵם הָאָדָם בְּאָדָם דְּמֹו יִשְׁפֹּד בִּי בְּצֻלָם אֱלֹהִים עֲשֵׂה אֶת־הָאָדָם: שִׁפְדֵּי דֵם הָאָדָם בְּאָדָם דְּמֹו יִשְׁפֹּד בִּי בְּצֻלָם אֱלֹהִים עֲשֵׂה אֶת־הָאָדָם: דִּישׁוּד דְּמָא דְאַנְשָׁא בְּסִדְדִין עַל מִימֵר דִּינָא דְּמֹה יִתְשַׁד אַרְי בְּצֻלָּמָא דִּי עֶבֶד יֵת אֲנָשָׁא: ז וְאֵתָם פְּרוּ וּרְבוּ שְׂרִצּוּ בְּאֶרֶץ וּרְבוּ־בָהּ: וְאֵתָם פְּרוּ וּרְבוּ שְׂרִצּוּ בְּאֶרֶץ וּרְבוּ־בָהּ: ס וְאֵתָוּן פּוּשׁוּ וּסְגוּ אֶת־יִלְדוֹ בְּאֶרְעָא וּסְגוּ בָּהּ:

חֲמוּשִׁי ח וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל־נָח וְאֶל־בָּנָיו אֵתָוּ לֵאמֹר: וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל־נָח וְאֶל־בָּנָיו אֵתָוּ לֵאמֹר: וַאֲמַר יי לָנֹחַ וּלְבָנָיו עִמָּה לְמִימֵר: ט וְאֵנִי הִנְנִי מְקִים אֶת־בְּרִיתִי אִתְּכֶם וְאֵת־זֶרְעֶכֶם אַחֲרֵיכֶם: וְאֵנִי הִנְנִי מְקִים אֶת־בְּרִיתִי אִתְּכֶם וְאֵת־זֶרְעֶכֶם אַחֲרֵיכֶם: וְאֵנָּה הָאֵנָּה מְקִים יֵת קִנְיָ עִמְכוֹן וְעַם בְּנִיכֶם בְּתִרְכוֹן: י וְאֵת כָּל־נִפְשׁ הַחַיָּה אֲשֶׁר אִתְּכֶם בְּעוֹף בְּבִהמָה וּבְכָל־חַיַּת הָאָרֶץ אִתְּכֶם מִכָּל יֵצֵא הַתְּבָה לְכָל חַיַּת הָאָרֶץ: וְאֵת כָּל־נִפְשׁ הַחַיָּה אֲשֶׁר אִתְּכֶם

בְּעוֹף בְּבִהמָה וּבְכָל־חַיַּת הָאָרֶץ אִתְּכֶם מִכָּל יֵצֵא הַתְּבָה לְכָל חַיַּת הָאָרֶץ: וְעַם כָּל נִפְשָׁא חֵיתָא דְעִמְכוֹן בְּעוֹפָא בְּבִיעִדָּא וּבְכָל חוֹת אֶרְעָא דְעִמְכוֹן מִכָּל נִפְקִי תְבוּתָא לְכָל חוֹת אֶרְעָא: יא וְהִקְמַתִי אֶת־בְּרִיתִי אִתְּכֶם וְלֹא־יִכָּרֵת כָּל־בִּשְׂרָא עוֹד מִמִּי הַמִּבּוּל וְלֹא־יִהְיֶה עוֹד מִבּוּל לְשַׁחַת הָאָרֶץ: וְהִקְמַתִי אֶת־בְּרִיתִי אִתְּכֶם וְלֹא־יִכָּרֵת כָּל־בִּשְׂרָא עוֹד מִמִּי הַמִּבּוּל וְלֹא־יִהְיֶה עוֹד מִבּוּל לְשַׁחַת הָאָרֶץ: וְאֵקָם יֵת קִנְיָ עִמְכוֹן וְלֹא יִשְׁתַּיֵּץ כָּל בִּשְׂרָא עוֹד מִמִּי טוֹפָנָא וְלֹא יְהִי עוֹד טוֹפָנָא לְחַבְלָא אֶרְעָא: יב וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים זֹאת אוֹת־הַבְּרִית אֲשֶׁר־אֲנִי נֹתֵן בֵּינִי וּבֵינֵיכֶם וּבֵין כָּל־נִפְשׁ חַיָּה אֲשֶׁר אִתְּכֶם לְדֹרֹת עוֹלָם: וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים זֹאת אוֹת־הַבְּרִית אֲשֶׁר־אֲנִי נֹתֵן בֵּינִי וּבֵינֵיכֶם וּבֵין כָּל־נִפְשׁ חַיָּה אֲשֶׁר אִתְּכֶם לְדֹרֹת עוֹלָם: וַאֲמַר יי דָּא אֵת קִנְיָ דִּי אֲנָא יְהֵב בֵּין מִימְרִי וּבֵינֵיכֶם וּבֵין כָּל נִפְשָׁא חֵיתָא דִּי עִמְכוֹן לְדֹרֵי עֻלְמָא: יג אֶת־קִשְׁתִּי נִתְּתִי בְּעֻגָּה וְהִיתָה לְאוֹת בְּרִית בֵּינִי וּבֵין הָאָרֶץ: אֶת־קִשְׁתִּי נִתְּתִי בְּעֻגָּה וְהִיתָה לְאוֹת בְּרִית בֵּינִי וּבֵין הָאָרֶץ: יד קִשְׁתִּי יְהִי בֵּית בְּעֻגָּא וְהָיָה לְאֵת קִנְיָ בֵּין מִימְרִי וּבֵין אֶרְעָא: יו וְהָיָה בְּעֻגָּי עֻגָּה עַל־הָאָרֶץ וּנְרָאֶתָהּ הַקִּשְׁת בְּעֻגָּה: וְהָיָה בְּעֻגָּי עֻגָּה עַל־הָאָרֶץ וּנְרָאֶתָהּ הַקִּשְׁת בְּעֻגָּה: וְהָיָה בְּעֻגָּתִי עֻגָּא עַל אֶרְעָא וְתִתְחַזִּי קִשְׁתָּא בְּעֻגָּא: יז וּזְכַרְתִּי אֶת־בְּרִיתִי אֲשֶׁר בֵּינִי וּבֵינֵיכֶם וּבֵין כָּל־נִפְשׁ חַיָּה בְּכָל־בִּשְׂרָא וְלֹא־יִהְיֶה עוֹד הַמִּבּוּל לְשַׁחַת כָּל־בִּשְׂרָא: וּזְכַרְתִּי אֶת־בְּרִיתִי אֲשֶׁר בֵּינִי וּבֵינֵיכֶם וּבֵין כָּל־נִפְשׁ חַיָּה בְּכָל־בִּשְׂרָא וְלֹא־יִהְיֶה עוֹד הַמִּבּוּל לְשַׁחַת כָּל־בִּשְׂרָא: וּדְכִינָנָא יֵת קִנְיָ דִּי בֵּין מִימְרִי וּבֵינֵיכֶם וּבֵין כָּל נִפְשָׁא חֵיתָא בְּכָל בִּשְׂרָא וְלֹא יְהִי עוֹד מִיָּא לְטוֹפָנָא לְחַבְלָא כָּל בִּשְׂרָא: יח וְהִיתָה הַקִּשְׁת בְּעֻגָּה וְרָאִיתִיהָ לְזִכָּר בְּרִית עוֹלָם בֵּין אֱלֹהִים וּבֵין כָּל־נִפְשׁ חַיָּה בְּכָל־בִּשְׂרָא

אֲשֶׁר עַל־הָאָרֶץ: וְהָיְתָה הַקֹּשֶׁת בְּעָנָן וְרֹאיתֶיהָ
 לְזִכָּר בְּרִית עֹלָם בֵּין אֱלֹהִים וּבֵין כָּל־נֶפֶשׁ חַיָּה
 בְּכָל־בֶּשֶׂר אֲשֶׁר עַל־הָאָרֶץ: וְהָיָה קִשְׁתָּא בַּעֲנָנָא
 וְאֶחָזְנָה לְמַדְכָּר קִים עֲלֵם בֵּין מִימְרָא דִּי וּבֵין כָּל
 נֶפֶשׂא חַיָּתָא כָּל בֶּשֶׂרָא דִּי עַל אַרְעָא: ^י וַיֹּאמֶר
 אֱלֹהִים אֶל־גֹּחַ וְאֵת אוֹת־הַבְּרִית אֲשֶׁר הִקְמַתִי
 בֵּינִי וּבֵין כָּל־בֶּשֶׂר אֲשֶׁר עַל־הָאָרֶץ: וַיֹּאמֶר
 אֱלֹהִים אֶל־גֹּחַ וְאֵת אוֹת־הַבְּרִית אֲשֶׁר הִקְמַתִי בֵּינִי
 וּבֵין כָּל־בֶּשֶׂר אֲשֶׁר עַל־הָאָרֶץ: וְאָמַר יְיָ לְנֹחַ דָּא
 אַתָּה קִים דִּי אַקְמִית בֵּין מִימְרֵי וּבֵין כָּל בֶּשֶׂרָא דִּי
 עַל אַרְעָא: פ

שִׁישׁ ^י וַיְהִי בִּגְיִנְתָּהּ הַיְצֵאִים מִן־הַחֲבָה שֵׁם וְחֵם
 וַיּוֹפֵת וְחֵם הוּא אָבִי כְנַעַן: וַיְהִי בִּגְיִנְתָּהּ הַיְצֵאִים
 מִן־הַחֲבָה שֵׁם וְחֵם וַיּוֹפֵת וְחֵם הוּא אָבִי כְנַעַן:
 וְהוּוּ בְנֵי נֹחַ דִּי נִפְקִי מִן תְּבוּתָא שֵׁם וְחֵם וַיּוֹפֵת
 וְחֵם הוּא אָבוּהִי דְכְנַעַן: ^י שְׁלֹשָׁה אֱלֹהִים בְּגִינְתָּהּ
 וּמֵאלֹהִי נִפְצָה כָּל־הָאָרֶץ: שְׁלֹשָׁה אֱלֹהִים בְּגִינְתָּהּ
 וּמֵאלֹהִי נִפְצָה כָּל־הָאָרֶץ: תִּלְתָּא אֲלִין בְּנֵי נֹחַ
 וּמֵאֲלִין אֲתַבְּדִרוּ כָּל אַרְעָא: כ וַיַּחֲלֵל גֹּחַ אִישׁ
 הָאֲדָמָה וַיִּטַּע כֶּרֶם: וַיַּחֲלֵל גֹּחַ אִישׁ הָאֲדָמָה וַיִּטַּע
 כֶּרֶם: וְשָׂרִי נֹחַ גָּבַר פִּלַח בְּאַרְעָא וַיַּצִּיב כְּרָמָא:
 כא וַיִּשְׁתֵּי מִן־תֵּינִין וַיִּשְׁכָּר וַיִּתְּגַל בְּתוֹךְ אֹהֱלָה:
 וַיִּשְׁתֵּי מִן־תֵּינִין וַיִּשְׁכָּר וַיִּתְּגַל בְּתוֹךְ אֹהֱלָה: וּשְׁתֵּי
 מִן חֲמָרָא וּרְוִי וְאַתְגָּלִי בְּגוּ מִשְׁכָּנָה: כב וַיֵּרָא חָם
 אָבִי כְנַעַן אֵת עֲרוֹת אָבִיו וַיַּגֵּד לְשִׁנְיָאֲחִיו
 בַּחוּץ: וַיֵּרָא חָם אָבִי כְנַעַן אֵת עֲרוֹת אָבִיו וַיַּגֵּד
 לְשִׁנְיָאֲחִיו בַּחוּץ: וַחֲזָא חָם אָבוּהִי דְכְנַעַן יְתָ
 עֲרִיתָא דְאָבוּהִי וַחֲוִי לְתֵרִין אַחוּהִי בְשׁוּקָא:
 כג וַיִּקַּח שֵׁם וַיּוֹפֵת אֶת־הַשְּׁמֹלָה וַיְשִׁימוּ עַל־
 שִׁכְמָם שְׁנֵיהֶם וַיִּלְכוּ אַחֲרָיִת וַיִּכְסּוּ אֵת עֲרוֹת
 אֲבִיהֶם וּפְנֵיהֶם אַחֲרָיִת וְעֲרוֹת אֲבִיהֶם לֹא
 רָאוּ: וַיִּקַּח שֵׁם וַיּוֹפֵת אֶת־הַשְּׁמֹלָה וַיְשִׁימוּ
 עַל־שִׁכְמָם שְׁנֵיהֶם וַיִּלְכוּ אַחֲרָיִת וַיִּכְסּוּ אֵת עֲרוֹת
 אֲבִיהֶם וּפְנֵיהֶם אַחֲרָיִת וְעֲרוֹת אֲבִיהֶם לֹא רָאוּ:

וַיִּסְבִּיב שֵׁם וַיַּפֵּת יְתָ כְּסוּתָא וַיְשׁוּי עַל כְּתָף
 תְּרוּיָהוֹן וַאֲזָלוּ מִחֲזָרִין וַחֲפִיאוּ יְתָ עֲרִיתָא
 דְאָבוּהוֹן וַאֲפִיָּהוֹן מִחֲזָרִין וְעֲרִיתָא דְאָבוּהוֹן לֹא
 חִזּוּ: כד וַיִּיקֶץ גֹּחַ מִיֵּיגוֹ וַיַּדַּע אֵת אֲשֶׁר־עָשָׂה לוֹ
 בְּנוֹ הַקָּטָן: וַיִּיקֶץ גֹּחַ מִיֵּיגוֹ וַיַּדַּע אֵת אֲשֶׁר־עָשָׂה
 לוֹ בְּנוֹ הַקָּטָן: וְאַתְעֵר גֹּחַ מִחֲמָרָה וַיַּדַּע יְתָ דִּי עָבַד
 לֵה בְרָה זְעִירָא: כה וַיֹּאמֶר אֲרוּר כְּנַעַן עֶבֶד
 עֲבָדִים יִהְיֶה לְאָחִיו: וַיֹּאמֶר אֲרוּר כְּנַעַן עֶבֶד
 עֲבָדִים יִהְיֶה לְאָחִיו: וְאָמַר לִיט כְנַעַן עֶבֶד פִּלַח
 עֲבָדִין יְהִי לְאַחוּהִי: כו וַיֹּאמֶר בְּרוּךְ יְהוָה אֱלֹהֵי
 שֵׁם וַיְהִי כְנַעַן עֶבֶד לָמוֹ: וַיֹּאמֶר בְּרוּךְ יְהוָה
 אֱלֹהֵי שֵׁם וַיְהִי כְנַעַן עֶבֶד לָמוֹ: וְאָמַר בְּרוּךְ יְיָ
 אֱלֹהֵה דְשֵׁם וַיְהִי כְנַעַן עֲבָדָא לַהוֹן: כז יָפֵת
 אֱלֹהִים לְיָפֵת וַיִּשְׁכֵּן בְּאַחֵי־שֵׁם וַיְהִי כְנַעַן עֶבֶד
 לָמוֹ: יָפֵת אֱלֹהִים לְיָפֵת וַיִּשְׁכֵּן בְּאַחֵי־שֵׁם וַיְהִי
 כְנַעַן עֶבֶד לָמוֹ: יָפֵת יְיָ לְיָפֵת וַיִּשְׁרִי שְׂכִינְתָּהּ
 בְּמִשְׁכָּנָה דְשֵׁם וַיְהִי כְנַעַן עֲבָדָא לַהוֹן: כח וַיַּחֲזִיגֵם
 אַחֵר הַמִּבּוּל שְׁלֹשׁ מֵאוֹת שָׁנָה וַחֲמִשִּׁים שָׁנָה:
 וַיַּחֲזִיגֵם אַחֵר הַמִּבּוּל שְׁלֹשׁ מֵאוֹת שָׁנָה וַחֲמִשִּׁים
 שָׁנָה: וַחֲזָא גֹחַ בְּתֵר טוֹפָנָא תִּלַת מָאָה וַחֲמִשִּׁין
 שָׁנִין: כט וַיְהִי כָל־יְמֵי־נֹחַ תִּשְׁעַ מֵאוֹת שָׁנָה
 וַחֲמִשִּׁים שָׁנָה וַיָּמָת: וַיְהִי כָל־יְמֵי־נֹחַ תִּשְׁעַ מֵאוֹת
 שָׁנָה וַחֲמִשִּׁים שָׁנָה וַיָּמָת: וְהוּוּ כָל יְוִמֵי נֹחַ תִּשְׁעַ
 מָאָה וַחֲמִשִּׁין שָׁנִין וַיָּמָת: פ ׀ וְאַלֵּל תּוֹלְדַת
 בְּגִינְתָּהּ שֵׁם חָם וַיּוֹפֵת וַיַּלְדוּ לָהֶם בָּנִים אַחֵר
 הַמִּבּוּל: וְאַלֵּל תּוֹלְדַת בְּגִינְתָּהּ שֵׁם חָם וַיּוֹפֵת וַיַּלְדוּ
 לָהֶם בָּנִים אַחֵר הַמִּבּוּל: וְאַלֵּל תּוֹלְדַת בְּנֵי נֹחַ שֵׁם
 חָם וַיּוֹפֵת וַאֲתִילִידוּ לַהוֹן בְּנִין בְּתֵר טוֹפָנָא: ד בְּנֵי
 יָפֵת גָּמָר וּמְגוֹג וּמְדִי וַיּוֹן וְתִבְלִ וּמִשְׁשֵׁד וַתִּירָם:
 בְּנֵי יָפֵת גָּמָר וּמְגוֹג וּמְדִי וַיּוֹן וְתִבְלִ וּמִשְׁשֵׁד וַתִּירָם:
 בְּנֵי יָפֵת גָּמָר וּמְגוֹג וּמְדִי וַיּוֹן וְתִבְלִ וּמִשְׁשֵׁד
 וַתִּירָם: ה וּבְנֵי גָמָר אֲשַׁכְנַן וְרִיפַת וַתְּגֵרְמָה: וּבְנֵי
 גָמָר אֲשַׁכְנַן וְרִיפַת וַתְּגֵרְמָה: וּבְנֵי גָמָר אֲשַׁכְנַן
 וְרִיפַת וַתְּגֵרְמָה: וּבְנֵי יוֹן אֱלִישָׁה וַתְּרִשָׁישׁ

פתים ודדנים: ובני יון אלישה ותרשיש פתים
 ודדנים: ובני יון אלישה ותרשיש פתים ודדנים:
 ה' מאלה נפרדו אי הגוים בארצותם איש
 ללשנו למשפחתם בגויהם: מאלה נפרדו אי
 הגוים בארצותם איש ללשנו למשפחתם בגויהם:
 מאלין אתפרשו נגות עממיא בארעהון גבר
 ללישנה לזרעיתהון בעממיהון: ו ובני חם כוש
 ומצרים ופוט וכנען: ובני חם כוש ומצרים ופוט
 וכנען: ובני חם כוש ומצרים ופוט וכנען: ו ובני
 כוש סבא וחווילה וסבתה ורעמה וסבתכא ובני
 רעמה שבא ודדן: ובני כוש סבא וחווילה וסבתה
 ורעמה וסבתכא ובני רעמה שבא ודדן: ובני כוש
 סבא וחווילה וסבתה ורעמה וסבתכא ובני רעמה
 שבא ודדן: ה' וכוש ילד את-נמרד הוא החל
 להיות גבר בארץ: וכוש ילד את-נמרד הוא החל
 להיות גבר בארץ: וכוש אוליד ית נמרד הוא שרי
 למחוי גבר תקיף בארעא: ט' הוא-היה גבר-ציד
 לפני יהוה על-כן יאמר פנמרד גבור ציד לפני
 יהוה: הוא-היה גבר-ציד לפני יהוה על-כן יאמר
 פנמרד גבור ציד לפני יהוה: הוא היה גבר תקיף
 קדם יי על כן יתאמר פנמרד גבר תקיף קדם יי:
 ותהי ראשית ממלכתו בכל וארד ואכד וכלנה
 בארץ שנגער: ותהי ראשית ממלכתו בכל וארד
 ואכד וכלנה בארץ שנגער: ותהי ריש מלכותה
 בכל וארד ואכד וכלנה בארעא דבבל: י' מן
 הארץ ההוא יצא אשור ויבן את-ניניוה ואת-
 רחבת עיר ואת-כללח: מן-הארץ ההוא יצא
 אשור ויבן את-ניניוה ואת-רחבת עיר ואת-כללח:
 מן ארעא (נ"א עיצה) ההיא נפק אתורא ויבא
 ית ניניוה וית רחבת (נ"א רחובי) קרמא וית
 כלח: י' ואת-רסן בין נינוה ובין כלח הוא
 העיר הגדלה: ואת-רסן בין נינוה ובין כלח הוא
 העיר הגדלה: וית רסן בין נינוה ובין כלח היא
 קרמא רבתא: י' ומצרים ילד את-לודים ואת-

ענמים ואת-להבים ואת-נפתחים: ומצרים ילד
 את-לודים ואת-ענמים ואת-להבים ואת-
 נפתחים: ומצראי (בכל הס' ומצרים) אוליד ית
 לודאי וית ענמאי וית להכאי וית נפתחאי:
 י' ואת-פתרסים ואת-כסלחים אשר יצאו משם
 פלשתים ואת-כפתרים: ואת-פתרסים ואת-
 כסלחים אשר יצאו משם פלשתים ואת-כפתרים:
 וית פתורסאי וית כסלוחאי די נפקו מתמן
 פלשתאי וית קפוטקאי: ס' ו ובני ילד את-
 צידן ככרו ואת-חת: וכנען ילד את-צידן ככרו
 ואת-חת: וכנען אוליד ית צידון ככרה וית חת:
 ט' ואת-היבוסים ואת-האמורים ואת-הגרגשיו:
 ואת-היבוסים ואת-האמורים ואת-הגרגשיו: וית
 יבוסאי וית אמוראי וית גרגשאי: י' ואת-החוי
 ואת-הערקי ואת-הסיני: ואת-החוי ואת-הערקי
 ואת-הסיני: וית חואי וית ערקאי וית אנתוסאי:
 י' ואת-הארודי ואת-הצמרי ואת-החמתי ואחר
 נפצו משפחות הכנעני: ואת-הארודי ואת-הצמרי
 ואת-החמתי ואחר נפצו משפחות הכנעני: וית
 ארודאי וית צמראי וית חממאי וית אנתוסאי:
 י' וית פנענאי: י' ויהי גבול הכנעני מצידון
 באכה גררה עד-עזה באכה סדמה ועמרה
 ואדמה כתיב צבים קרי וצבאים עד-לשע: ויהי
 גבול הכנעני מצידון באכה גררה עד-עזה באכה
 סדמה ועמרה ואדמה וצבאים עד-לשע: ויהוה
 תחום פנענאי מצידון מטי לגר עד עזה מטי
 לסדום ועמורה ואדמה וצבאים עד לשע: כ' אלה
 בני-חם למשפחתם ללשנתם בארצותם
 בגויהם: אלה בני-חם למשפחתם ללשנתם
 בארצותם בגויהם: אליו בני חם לזרעיתהון
 ללישנהון בארעההון בעממיהון: ס' כ' וילשם
 ילד גס-הוא אביל פל-בני-עבר אחי יפת הגדול:
 וילשם ילד גס-הוא אביל פל-בני-עבר אחי יפת
 הגדול: וילשם את-יליד אף הוא אבוהון דכל בני

ומאלה נפרדו הגוים בארץ אחר המבול: אלה משפחת בני־נח לתולדתם בגויהם ומאלה נפרדו הגוים בארץ אחר המבול: אליו זרעית בני נח לתולדתהון בעממיהון ומאליו אתפךשו עממיהא בארעא בתר טופנא: פ

שביע א ויהי כל־הארץ שפה אחת ודברים אחדים: ויהי כל־הארץ שפה אחת ודברים אחדים: והיה כל ארעא לישן חד וממלל חד: ב ויהי בנסעם מקדם וימצאו בקעה בארץ שנער וישבו שם: ויהי בנסעם מקדם וימצאו בקעה בארץ שנער וישבו שם: והיה במטלהון בקדמיתא ואשפחו בקעתא בארעא דככל ויתיבו תמן: ג ויאמרו איש אל־רעהו הבה נלבנה לבנים ונשרפה לשרפה ותהי להם הלבנה לאבן ותחמור יהיה להם לחמר: ויאמרו איש אל־רעהו הבה נלבנה לבנים ונשרפה לשרפה ותהי להם הלבנה לאבן ותחמור יהיה להם לחמר: ואמרו גבר לחברה הבו נרמי לבנין ונשרפנון בנורא יוקדמא (נ"י בנורא) והות להון לבנתא לאבנא וחימרא תהו להון לשיע: ד ויאמרו הבה נבנה־לנו עיר ומגדל וראשו בשמים ונעשה־לנו שם פֿר־נפּוץ על־פני כל־הארץ: ויאמרו הבה נבנה־לנו עיר ומגדל וראשו בשמים ונעשה־לנו שם פֿר־נפּוץ על־פני כל־הארץ: ואמרו הבו נגבי לנא קרמא ומגדלא ורישה מטי עד צית שמיא ונעביד לנא שום דילמא נתבדר על אפי כל ארעא: ה ויירד יהוה לראות את־העיר ואת־המגדל אשר בנו בני האדם: ויירד יהוה לראות את־העיר ואת־המגדל אשר בנו בני האדם: ואתגלי יי לאתפרעא על עובדי קרמא ומגדלא די בנו בני אנשא: ו יאמר יהוה הן עם אחד ושפה אחת לכולם וזה החלם לעשות ועתה לא־יבצר מהם כל אשר יזמו לעשות: ויאמר יהוה הן עם אחד ושפה

עבר אחויה דִּיפֿת רבא: כ בְּנֵי שֵׁם עִילָם וְאַשּׁוּר וְאַרְפַּכְשָׁד וְלוֹד וְאַרְם: בְּנֵי שֵׁם עִילָם וְאַשּׁוּר וְאַרְפַּכְשָׁד וְלוֹד וְאַרְם: בְּנֵי שֵׁם עִילָם וְאַשּׁוּר וְאַרְפַּכְשָׁד וְלוֹד וְאַרְם: כג וּבְנֵי אֲרָם עוֹן וְחוּל וְגֵתֵר וּמֶשׁ: וּבְנֵי אֲרָם עוֹן וְחוּל וְגֵתֵר וּמֶשׁ: כד וְאַרְפַּכְשָׁד יָלַד אֶת־שֵׁלַח וְשֵׁלַח יָלַד אֶת־עֵבֶר: וְאַרְפַּכְשָׁד יָלַד אֶת־שֵׁלַח וְשֵׁלַח יָלַד אֶת־עֵבֶר: וְאַרְפַּכְשָׁד יָלַד אֶת־שֵׁלַח וְשֵׁלַח יָלַד אֶת־עֵבֶר: כה וְלִעֵבֶר יָלַד שְׁנֵי בָנִים שֵׁם הָאֶחָד פֶּלֶג כִּי בִימּוֹ נִפְלְגָה הָאָרֶץ וְשֵׁם אֲחִיו יֶקֶטָן: וְלִעֵבֶר יָלַד שְׁנֵי בָנִים שֵׁם הָאֶחָד פֶּלֶג כִּי בִימּוֹ נִפְלְגָה הָאָרֶץ וְשֵׁם אֲחִיו יֶקֶטָן: וְלִעֵבֶר אֲתִילִידוֹ תָרִין בָּנִין שׁוּם חַד פֶּלֶג אָרִי בְיוֹמָהּ אֲתַפְּלִיגָת אֲרַעָא וְשׁוּם אַחוּהִי יֶקֶטָן: כו וַיִּקְטֵן יָלַד אֶת־אַלְמוֹרֵד וְאֶת־שֵׁלַח וְאֶת־חֲצַרְמוֹת וְאֶת־יֶרַח: וַיִּקְטֵן יָלַד אֶת־אַלְמוֹרֵד וְאֶת־שֵׁלַח וְאֶת־חֲצַרְמוֹת וְאֶת־יֶרַח: וַיִּקְטֵן יָלַד אֶת־אַלְמוֹרֵד וְאֶת־שֵׁלַח וְאֶת־חֲצַרְמוֹת וְאֶת־יֶרַח: כז וְאַת־הַדּוֹרָם וְאַת־אוּזָל וְאַת־דִּקְלָה: וְאַת־הַדּוֹרָם וְאַת־אוּזָל וְאַת־דִּקְלָה: וְאֶת־הַדּוֹרָם וְאַת־אוּזָל וְאַת־דִּקְלָה: כח וְאַת־עוֹבָל וְאַת־אֲבִימָאֵל וְאַת־שָׁבָא: וְאַת־עוֹבָל וְאַת־אֲבִימָאֵל וְאַת־שָׁבָא: כט וְאַת־אוּפֶר וְאַת־חוּלָה וְאַת־יוֹבֵב כֹּל־אֵלֶּה בְּנֵי יֶקֶטָן: וְאַת־אוּפֶר וְאַת־חוּלָה וְאַת־יוֹבֵב כֹּל־אֵלֶּה בְּנֵי יֶקֶטָן: ד וְיֶהוּ מוֹשְׁבָם מִמָּשָׂא בְּאֶבֶה סַפְרָה הָרַקְדָם: וְיֶהוּ מוֹשְׁבָם מִמָּשָׂא בְּאֶבֶה סַפְרָה הָרַקְדָם: והיה מותבנהון ממשא מטי לספר טור מדינחא: לא אלה בני־שם למשפחתם ללשנתם בארצתם לגויהם: אלה בני־שם למשפחתם ללשנתם בארצתם לגויהם: אליו זרעית בני נח לתולדתם בגויהם

אָחַר לְכֹלם וְזֶה הַחֲלָם לַעֲשׂוֹת וְעָתָה לֹא־יִבְצֹר
מֵהֶם כָּל אֲשֶׁר יִזְמְרוּ לַעֲשׂוֹת: וְאָמַר יי' הֵא עֲמָד חַד
וְלִישָׁן חַד לְכֹלְהוֹן וְדִין דְּשִׁרְיוֹ לְמַעֲבֹד וּכְעַן לֹא
יִתְמַנַּע מִנְּהוֹן כָּל דְּחִשְׁבֵּיכֹו לְמַעֲבֹד: וְהִבֵּה נִרְדָּה
וְנִבְלָה שֵׁם שְׁפָתָם אֲשֶׁר לֹא יִשְׁמְעוּ אִישׁ שִׁפְת
רַעְהוֹ: הִבֵּה נִרְדָּה וְנִבְלָה שֵׁם שְׁפָתָם אֲשֶׁר לֹא
יִשְׁמְעוּ אִישׁ שִׁפְת רַעְהוֹ: הִבּוּ נִתְגַּלִּי וְנִבְלָל תַּמָּן
לִישְׁנָהוֹן דְּלֹא יִשְׁמְעוּן (גְּבַר) אָנֹשׁ לִישָׁן חִבְרָה:
וְיִפְּץ יְהוָה אֹתָם מִשֵּׁם עַל־פִּנֵּי כָל־הָאָרֶץ
וְיַחְדְּלוּ לִבְנֹת הָעִיר: וְיִפְּץ יְהוָה אֹתָם מִשֵּׁם
עַל־פִּנֵּי כָל־הָאָרֶץ וְיַחְדְּלוּ לִבְנֹת הָעִיר: וּבְדֹר יי'
יִתְהוֹן מִתַּמָּן עַל אִפִּי כָל אֶרֶצָא וּמִנְעוּ לְמַבְּנֵי (נ"י
וְאִתְּמַנְעוּ מִלְּמַבְּנֵי) קִרְתָּא: ה' עַל־פִּנֵּי קִרְא שְׁמָהּ
בְּכָל בֵּר־שֵׁם בְּלָל יְהוָה שִׁפְת כָּל־הָאָרֶץ וּמִשֵּׁם
הַפִּיִּצִם יְהוָה עַל־פִּנֵּי כָל־הָאָרֶץ: עַל־פִּנֵּי קִרְא שְׁמָהּ
בְּכָל בֵּר־שֵׁם בְּלָל יְהוָה שִׁפְת כָּל־הָאָרֶץ וּמִשֵּׁם הַפִּיִּצִם
יְהוָה עַל־פִּנֵּי כָל־הָאָרֶץ: עַל כֵּן קִרְא שְׁמָהּ בְּכָל אָרִי
תַּמָּן בְּלָבָל יי' לִישָׁן כָּל אֶרֶצָא וּמִתַּמָּן בְּדִרְגוֹן יי'
עַל אִפִּי כָל אֶרֶצָא: פ' אֱלֹהֵה תּוֹלְדֹת שֵׁם שֵׁם
בְּנִי־מֵאֵת שָׁנָה וְיֹולֵד אֶת־אַרְפַּכְשָׁד שְׁנָתִים אַחֵר
הַמָּבּוּל: אֱלֹהֵה תּוֹלְדֹת שֵׁם שֵׁם בְּנִי־מֵאֵת שָׁנָה וְיֹולֵד
אֶת־אַרְפַּכְשָׁד שְׁנָתִים אַחֵר הַמָּבּוּל: אֲלֵיךְ תּוֹלְדֹת
שֵׁם שֵׁם בֶּר מָאָה שָׁנִין וְאוֹלִיד יֵת אַרְפַּכְשָׁד
תַּרְתִּין שָׁנִין בְּתֵר טוֹפְנָא: י' וְיַחֲיִי־שֵׁם אַחֲרֵי
הוֹלִידוֹ אֶת־אַרְפַּכְשָׁד חֲמִשׁ מֵאוֹת שָׁנָה וְיֹולֵד
בָּנִים וּבָנוֹת: וְיַחֲיִי־שֵׁם אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ אֶת־אַרְפַּכְשָׁד
חֲמִשׁ מֵאוֹת שָׁנָה וְיֹולֵד בָּנִים וּבָנוֹת: וַחֲיֵא שֵׁם
בְּתֵר דְּאוֹלִיד יֵת אַרְפַּכְשָׁד חֲמִשׁ מָאָה שָׁנִין
וְאוֹלִיד בָּנִין וּבָנִין: ס' י' וְאַרְפַּכְשָׁד חֵי חֲמִשׁ
וְשָׁלִשִׁים שָׁנָה וְיֹולֵד אֶת־שִׁלַּח: וְאַרְפַּכְשָׁד חֵי
חֲמִשׁ וְשָׁלִשִׁים שָׁנָה וְיֹולֵד אֶת־שִׁלַּח: וְאַרְפַּכְשָׁד
חֲיֵא תִלְתִּין וְחֲמִשׁ שָׁנִין וְאוֹלִיד יֵת שִׁלַּח: י' וְיַחֲיִי
אַרְפַּכְשָׁד אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ אֶת־שִׁלַּח שְׁלֹשׁ שָׁנִים
וְאַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה וְיֹולֵד בָּנִים וּבָנוֹת: וְיַחֲיִי

אפי תרח אבוקי בארעא דילדותה באורא דכסדאי:

מפסיר כט ויקח אברם ונחור להם נשים שם אשת-אברם שרי ושם אשת-נחור מלכה בת-הרן אבי-מלכה ואבי יספה: ויקח אברם ונחור להם נשים שם אשת-אברם שרי ושם אשת-נחור מלכה בת-הרן אבי-מלכה ואבי יספה: ונסיב אברם ונחור להון נשין שום אתת אברם שרי ושום אתת נחור מלכה בת הרן אבוקא דמלכה ואבוקא דיספה: ונתהי שרי עקרה אין לה ולד: ונתהי שרי עקרה אין לה ולד: והות שרי עקרה לית לה ולד: לא ויקח תרח את-אברם בנו ואת-לוט בן-הרן בן-בנו ואת שרי פלתו אשת אברם בנו ויצאו אתם מאור כשדים ללכת ארצה כנען ויבאו עד-חרן וישבו שם: ויקח תרח את-אברם בנו ואת-לוט בן-הרן בן-בנו ואת שרי פלתו אשת אברם בנו ויצאו אתם מאור כשדים ללכת ארצה כנען ויבאו עד-חרן וישבו שם: ודבר תרח ית אברם ברה וית לוט בר הרן בר ברה וית שרי פלתה אתת אברם ברה ונפקו עמהון מאורא דכסדאי למיזל לארעא דכנען ואתו עד תרן ויתיבו תמן: לז ויהיו ימי-תרח חמש שנים ומאתים שנה וימת תרח בחרן: ויהיו ימי-תרח חמש שנים ומאתים שנה וימת תרח בחרן: ויהיו ימי-תרח חמש שנים ומאתים שנה וימת תרח בחרן: פ פ פ

קנ"ג פסוקים, בצלא"ל סימן, אב"י יסכ"ה לו"ט סימן.

במר דאוליד ית שרוג מאתן ושבע שנין ואוליד בנין ויבנן: ס כז ויחי שרוג שלשים שנה ויולד את-נחור: ויחי שרוג שלשים שנה ויולד את-נחור: ויחיא שרוג תלתין שנין ואוליד ית נחור: כז ויחי שרוג אחרי הולידו את-נחור מאתים שנה ויולד בנים ובנות: ויחי שרוג אחרי הולידו את-נחור מאתים שנה ויולד בנים ובנות: ויחיא שרוג במר דאוליד ית נחור מאתן שנין ואוליד בנין ויבנן: ס כז ויחי נחור תשע ועשרים שנה ויולד את-תרח: ויחי נחור תשע ועשרים שנה ויולד את-תרח: ויחיא נחור עשרין ותשע שנין ואוליד ית תרח: כז ויחי נחור אחרי הולידו את-תרח תשע-עשרה שנה ומאת שנה ויולד בנים ובנות: ויחי נחור ומאת שנה ויולד בנים ובנות: ויחיא נחור במר דאוליד ית תרח מאה ותשע עשר שנין ואוליד בנין ויבנן: ס כז ויחי-תרח שבעים שנה ויולד את-אברם את-נחור ואת-הרן: ויחי-תרח שבעים שנה ויולד את-אברם את-נחור ואת-הרן: ויחיא תרח שבעין שנין ואוליד ית אברם ית נחור וית הרן: כז ואלה תולדות תרח תרח הוליד את-אברם את-נחור ואת-הרן והרן הוליד את-לוט: ואלה תולדות תרח תרח הוליד את-אברם את-נחור ואת-הרן והרן הוליד את-לוט: ואלה תולדות תרח תרח הוליד ית אברם ית נחור וית הרן והרן הוליד ית לוט: כז וימת הרן על-פני תרח אביו בארץ מולדתו באור כשדים: וימת הרן על-פני תרח אביו בארץ מולדתו באור כשדים: ומית הרן על

הפמרה לפרשת נח בישעיה פרק נד

« רני עקרה לא ילדה פצחי רנה וצחלי לא-חלה בירבים בני-שוממה מבני בעולה אמר יהוה: ב תרחיבי | מקום אהלך ויריעות משכנותיך וטו אל-תחשכי האריכלי מיתריך ויתרחיך חוקי: ג ביימין ושמאל תפריצי ורעך גוים יירש וערים נשמות יושבו: ד אל-תיראי בילא תבושי

וְאֵלֵינוּ תִּפְלְמוּ כִּי לֹא תַחֲפִירֵי כִּי בִשֶׁת עֲלוּמֵיךְ תִּשְׁפְּחִי וְחִרְפַּת אֱלֻמְנוּתֶיךָ לֹא תִזְכְּרֵי עוֹד: ה' כִּי בְעֲלִיךְ עֲשִׂיךְ יִהְיֶה צְבָאוֹת שָׁמוֹ וְגִאֲלֶךָ קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל אֱלֹהֵי כָל־הָאָרֶץ יִקְרָא: וְכִי־בֹאֲשָׁה עֲזוּבָה וְעֲצוּבַת רוּחַ קָרְאֶךָ יִהְיֶה וְאִשֶׁת נְעוּרִים כִּי תִמָּאֵם אָמַר אֱלֹהֶיךָ: וּפְרָנֶעַ קִמֹן עֲזוּבֶיךָ וּבְרַחֲמִים גְּדֹלִים אֶקְבָּצֶךָ: ה' בְּשִׁצְצָךָ קִצָּף הַסִּתְרֹתַי כִּנִּי רָגַע מִמֶּךָ וּבְחֶסֶד עוֹלָם רַחֲמֶיךָ אָמַר גִּאֲלֶךָ יִהְיֶה: ט כִּי־מִי נָתַן זֹאת לִי אֲשֶׁר נִשְׁפַּעְתִּי מִעֶבֶר מִי־נָח עוֹד עַל־הָאָרֶץ כֵּן נִשְׁפַּעְתִּי מִקֶּצֶף עֲלֶיךָ וּמִגֶּעֶר־כָּד: י כִּי הִהָרִים יִמוּשׁוּ וְהַגְּבָעוֹת תִּמוּטֶינָה וְחִסְדֵּי מַאתֶּךָ לֹא־יִמוּשׁ וּבְרִית שְׁלוֹמִי לֹא תִמוּט אָמַר מֶרְחֻמְךָ יִהְיֶה:

ב"ה

"יש לעורר... בענין שהוא צו ודרישת השעה.. והצעתי ובקשתי: נוסף על שיעורי התורה שיש לכאוף עד עתה ישתדל גם לייסד שיעור בתורה ללמד לאחרים, ומה טוב ללמד לעשרה מיישראל, ועד ל"תלמידים הרבה".

עם 'אתר מבצע תורה' זה אפשרי!

מערכי שיעור עשירים ומונגשים בכל המקצועות:

תנ"ך, גמרא, הלכה וחסידות

אפשרות חיפוש בין כ-500 נושאים ביהדות ובחיים

לפרטים נוספים ולהצטרפות:

mivtzatorah.org • 052-575-0350

חברת צדקה
מבצע תורה

עושים מנוי, ומקבלים מידי שבוע למייל
מנה חסידית גדושה של

התקשרות

chabadisrael.co.il

הכתובת שלך לכל עניין יהודי

התוועדות • שולחן שבת משפחתי חסידי
רעיון ממאמר חסידות • תמונה מספרת

זמני השבוע

תאריך	עלות השחר		זמן ציצית ותפילין	זריחת החמה	סוף זמן ק"ש	חצות היום והלילה	מנחה גדולה	שקיעת החמה	צאת הכוכבים
	120 ד' לפני הזריחה	72 ד' לפני הזריחה							
ו', ב' במרחשון	4:52	5:39	6:00	6:59	9:32	12:25	12:55	17:57.8	18:22
ש"ק, ג' במרחשון	4:53	5:40	6:01	6:59	9:32	12:25	12:55	17:56.8	18:21
א', ד' במרחשון	3:54	4:40	5:02	6:00	8:32	11:25	11:55	16:55.8	17:20
ב', ה' במרחשון	3:54	4:41	5:02	6:01	8:38	11:24	11:54	16:54.8	17:20
ג', ו' במרחשון	3:55	4:42	5:03	6:02	8:38	11:24	11:54	16:53.8	17:19
ד', ז' במרחשון	5:56	4:42	5:04	6:03	8:38	11:24	11:54	16:52.9	17:18
ה', ח' במרחשון	3:56	4:43	5:05	6:04	8:38	11:24	11:54	16:52.0	17:17
ו', ט' במרחשון	3:57	4:44	5:05	6:04	8:39	11:24	11:54	16:51.1	17:16

הזמנים מתייחסים לאזור המרכז. באזור ההרים והעמקים יש שינויים שעשויים להגיע למספר דקות

לוח ללימוד הרמב"ם ב' במרחשון ה'תשפ"ו – ט' במרחשון ה'תשכ"ו

יום	יום בחודש	ב' פרקים ליום	פרק א' ליום	ספר-המצוות
ו'	ב' במרחשון	הל' כלים פרק כז-כח. הל' מקואות.. בפרקים אלו. פרק א.	הל' טוען ונטען פרק ז.	מ"ע קט.
ש"ק	ג' במרחשון	פרק ב-ד.	פרק ח.	מ"ע קט.
א'	ד' במרחשון	פרק ה-ז.	פרק ט.	מ"ע קט.
ב'	ה' במרחשון	פרק ח-י.	פרק י.	מ"ע קט.
ג'	ו' במרחשון	פרק יא. הט לבי וגו'. ספר נזיקין והוא ספר אחד עשר.. הל' נזקי ממון.. בפרקים אלו. פרק א-ב.	פרק יא.	מ"ע קט. רלז.
ד'	ז' במרחשון	פרק ג-ה.	פרק יב.	מ"ע רמ.
ה'	ח' במרחשון	פרק ו-ח.	פרק יג.	מ"ע רלח.
ו'	ט' במרחשון	פרק ט-יא.	פרק יד.	מ"ע רמא.

זמני הדלקת הנרות

פרשת	ירושלים		תל-אביב		חיפה		באר-שבע	
	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש
נח	17:22	18:33	17:37	18:34	17:27	18:33	17:39	18:35
לך לך	16:15	17:27	16:31	17:28	16:20	17:27	16:33	17:29

לזכות אנשי החסד הדגולים
הרה"ח ר' **אברהם משה דייטש** והרה"ח ר' **גבריאל גופין** שיחיו
ולע"נ האחים הרה"ח ר' **זלמן יודא** ור' **יוסף יצחק**,
בני הרה"ח ר' **שלום ישעי'** ע"ה **דייטש**